

MŪSU PASTOGĖ

XXXII-ji metai

Australian Lithuanian Weekly
Registered for posting as a publication category B

Kaina / Price 50 c. 20.7.1981 Nr. 28 (1693)

S. Pačėsa

Neužmirštami didvyriai

DARIUS IR GIRĖNAS

Amerikoje gyvenę lietuviai Steponas Darius ir Stasys Girėnas, būdami lakūnais, pasiryžo vienmotoriniu lėktuvu perskristi Atlanto vandenyną ir tuo būdu išgarsinti Lietuvą. Savo sumanymui įvykdyti turėjo daug rūpesčių, tačiau per dideles pastangas visos kliūtys buvo nugalėtos ir 1933 m. liepos 15 d., 6.24 val. ryto LITHUANICA lėktuvu jie pakilo iš New Yorko skristi į Kauną. Atlanto vandenyną jiems pasisekė nugalėti, bet visai netoli tėvynės slenksčio Soldino miške liepos 17 dieną Lithuanica nukrito ir tragiškai žuvo Lietuvos didvyriai.

Steponas Darius ir Stasys Girėnas gimę Lietuvoje ir į Jungtines Amerikos Valstybes atvyko būdami dar vaikais.

Girėnas lankė pradinę mokyklą Čikagoje 3 metus, dirbo spaustuviėje ir labai mėgo važinėti motociklu, kurį pats taisydavo. 1917 m. įstojo į J.A.V. karo aviaciją ir tapo mechaniku. Grįžęs Čikagon, vėl dirbo spaustuviėje, buvo šoferis, išmoko skraidyti, kartu su kitu pirkto sportinį lėktuvą ir vežio-davo keleivius.

1917.IV.12 - 1919.V.10 Darius savanoriu tarnavo JAV kariuomenėje. Buvo artilerijos pulko telefonistas ir buvo sužeistas kautynėse Prancūzijoje. Už narsumą ir sąžiningą tarnybą buvo apdovanotas dviem karo medaliais. Lankydamas universitetą, Čikagoje organizavo savanorius vykti į Lietuvos kariuomenę. Jis pats vienas surinko 60 savanorių. Gautą pašalpą kelionei į Lietuvą, jis atidavė dviem neturtingiems, o pats keliavo savo lėšomis. Steponas Darius savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę ir, baigęs Karo Mokyklą, 1921 m. gruodžio 18 dieną buvo pakeltas į leiten. laipsnį. Baigęs aviacijos kursą, nuo 1923 m. birželio 23 d. tarnavo 3-je, 1-je ir 4-je eskadrilėse. Išėjęs aukštąjį pilotąžą ir įvykdęs 65 sunkius uždavinius, 1924 m. įgijo karo lakūno laipsnį. Greitai buvo pakeltas vyr. leitenantu.

Darius nuo pat jaunystės buvo uolus sportininkas. Tarnaudamas Lietuvos kariuomenėje, nuolat sportavo, mėgo ieties metimą, ledo ripką ir daugiausia futbolą. Aviacijos karius mokė lengvosios atletikos. Atostogų metu, gavęs vyresybės leidimą, su LFLS futbolo rinktine išvykdavo į užsienius. Išvykos daugiausia būdavo sėkmingos. Darius į sportą žiūrėjo ne kaip į pramogą, bet kaip labai reikšmingą jaunimo auklėjimo

priemonę. Jis tikėjo, jog lietuvių kūno kultūros organizacijose subręs geri, sveiki, fiziškai pajėgūs ir drausmingi patriotai. Jau 1923 m. Klaipėdos krašto išlaisvinimo kovose, jis sutiko daug savo draugų, auklėtinių, sportininkų ir šaulių.

Dariui buvo lemta tarnauti Lietuvos kariuomenėje tuo metu, kai ištisa eilė aukštų viršininkų buvo ne lietuviai. Darius daugiausia iškentėjo 1925 m. tarnaudamas 1-je naikintuvų eskadrilėje, kuriai vadovavo aviacijos viršininko gen. Kraucevičiaus brolyvaikis vyr. leit. Kraucevičius. Keletas kariuomenės įsakymų buvo padarę jam didelių dvasinę žaizdą, kuri nebuvo sugijusi. Jis gavo nepelnytus smūgius, buvo persekiojamas ir baudžiamas, vien dėl to, kad buvo labai gabus ir svetimtaučiams pavojingas, kad jie netolimoje ateityje gali prarasti savo aukštąs tarnybas.

Vyr. štabo viršininkas generolas Kazys Ladyga kelioliką lietuvių karininkų pasiuntė į įvairias aukštas karines mokyklas užsieniuose. 1925 m. vyr. leitenantą A. Gustaitį į aukštą aeronautikos mokyklą Paryžiuje, o vyr. leit. Dariui įsakė ruoštis į aukštąją aviacijos mokyklą Anglijoje.

Įvykiai

Pernai Lietuvoje suimtas Vilniaus universiteto prof. Vyt. Skuodis kaip disidentas sovietų vergų stovykloje paskelbė bado streiką už neteisingą jo pasmerkimą. Stebėtina, kad Vytautas Skuodis yra gimęs Amerikoje, tad skaitytusi kaip Amerikos pilietis, bet ligi šiolei nežinia, ar kas tuo reikalui daroma. Simą Kudirką tik dėl gimimo kilmės Amerika ištraukė iš sovietinių kalėjimų. Tuo pačiu pagrindu galima reikalauti ir Vytauto Skuodžio. Savu laiku jis net buvo parašęs prez. J. Carteriui laišką kaip Amerikos pilietis.

Britanija numato netolimoje ateityje sumažinti karo laivyną išskiriant povandeninius laivus, bet sustiprinti aviaciją ir raketinius ginklus.

Izraelyje min. pirm. Begino Likud partija pralaimėjo birželio 30 dienos rinkimus, bet Beginas vis tiek palieka min. pirku tikėdamasis sudaryti daugumą iš koalicijoje su mažomis partijomis.

Dėl to Dariui teko eiti dar didesniu erškėčių keliu. Paskendęs įvairiuose savo darbuose, Darius užmiršo vieną formalumą: raštu prašyti leidimo vesti ir po to pranešti apie vedybas. Aviacijos viršininkas, Dariaus garbės nužeminimui sukurstė senuką gen. Žukauską, kuris anuomet globojo aukštus kariuomenės viršininkus svetimtaučius, nubaudė S. Darių 30 parų arešto. Lakūnai motociklistai pradėjo kasdien lankyti Darių daboklėje. Žaliakal-

Nukelta į psl. 3

Anglijos sosto ipėdinio princo Karolio vestuvės su Lady Diana įvyks liepos 29 d. Ta proga atžymint šį įvykį Australija išleido 50 centų monetą su Charlio ir Dianos atvaizdais.

New Yorke aukščiausias pasaulyje pastatas State Empire Building (jo aukštis 447 m., 102 aukštų) balandžio mėn. šventė 50 metų sukaktį. Visas pastatas pastatytas buvo per 14 mėnesių.

Amerikoje Liet. B-nės Kultūros Taryba buvo paskelbusi pernai dramos konkursą, į kurį atsiliepė keletas autorių. Konkursui pasibaigus pirmą premiją laimėjo Algirdas Landsbergis už dramą "Vaikai gintaro rūmuose" ir antroji premija atiteko Povilui Mažeikai už dramą "Apsilankymas".

Lietuvių Enciklopedijos leidėjas Juozas Kapočius, išleides Lietuvių Enciklopedijos 36 tomus ir Encyclo-pedia Lituanica 6 tomus susitarė su JAV Liet. B-nės Kultūros Taryba išleisti dar

J. Juodis TAU, JAUNOJI LIETUVA

(Dariui ir Girėnui atminti)

VLIKo veikloje

Birželio 26 d. VLIKo pirm. Dr. K. Bobelis turėjo posėdį su ALTo pirm. Dr. K. Šidlausku ir valdybos nariais. Posėdis užtruko ilgesnį laiką ir palietė įvairius

vieną Lietuvių Enciklopedijos papildymų tomą.

Birželio 6 d. Lietuvoje mirė muzikas kompozitorius Juozas Karosas, sulaukęs 81 metų amžiaus. Jis sukūręs eilę muzikos kūrinių chorams ir orkestrams daug pasidarbavo kaip pedagogas.

LIETUVIAI "SĄŽINĖS KALINIAI" PALYGINTI SU "ATMATOMIS"

Komjaunimo Tiesa (1981 balandžio 5-6) persispausdino iš maskvinės Nedielios sovietinių žurnalistų Barsovo ir Sergiejevo straipsnį "Didieji kankiniai - kriminaliniai nusikaltėliai". Jame su purvais maišomi Balys Gajauskas, Viktoras Petkus, Antanas Terleckas ir Julius Sasnauskas. Straipsnis užsibaigia sakiniu: "Visuomenės atmatų vieta - sąslavyne".

ELTA

Anglijos karalienės gimtadienio proga tarp daugelio pagerbtųjų medaliu apdovanotas ir lietuvis canberis-kis Bonifacas Kazimieras Minius, dirbęs SCIRO įstai-goje.

lietuvišką veiklą liečiančius klausimus.

Buvo nutarta imtis suderintos veiklos sąryšyje su Sov. S-gos kurstomais ir JAV specialios investigacinės komisijos vykdomais apkaltinimais lietuviams ir kitoms tautybėms dėl kai kurių įvykių praėjusio karo metu. VLIKas ir ALTas griežtai atmata visus lietuviams daromus kaltinimus ir kiekviena institucija savo keliu imsis atitinkamų žygių ginti lietuvių interesus JA V-bėse ir kituose kraštuose.

VLIKas ir ALTas seka tebevykstančią Madrido konferenciją ir nutarė padaryti atitinkamus pareiškimus JA V-bių ir kitų Vakarų valstybių delegacijoms, primenant kad žmogaus teisių persekiojimas tebesitęsia okupuotoj Lietuvoj.

VLIKas birželio 26 d. pasiuntė U.S. Commission on Security and Cooperation in Europe informaciją Vytauto Skuodžio reikalui prašydamas dėti pastangas, kad Skuodžio būtų JAV delegacija iškeltų tebevykstančioj Madrido konferencijoj. Tuo pačiu reikalu, ypač gavus žinią, kad Skuodis pradėjęs bado streiką, buvo pasiųstos telegramos septyniems senatoriams ir kongresmanams prašant juos paveikti JAV vyriausybę, kad ji darytų intervenciją Skuodžiui gelbėti.

VLIKas pritarė Amerikos Lietuvių Tarybos pastangoms prisidėti prie Lietuvos diplomatinės atstovybės Washingtone namų restoravimo. Tam tikslui bus sudarytas bendras įvairių lietuviškų organizacijų atstovų komitetas.

ELTA

Jokiamė krašte, jokioje bendruomenėje nėra ir negali būti uniforminės nuomonės bet kokiais klausimais, kol toji nuomonė prievartos keliu neprimetama. Šiaip kiekvieną atvejų laisvai pareikšta nuomonė nesvarbu kokių klausimų yra gero sumanymo ar projekto variklis ir drauge menkaverčiams dalykams stabdis. Kitaip sakant, laisvas pasisakymas atsijoya niekalus nuo brandžių dalykų ir tokiu būdu grindžiamas laisvas kelias į pažangą. Spaudoje prie tokių laisvų nuomonių reiškimo išsiskaito skaitytojų laišakai, kritiški pasisakymai ar keliami nauji projektai bei jau įvykdytų dalykų vienos ar kitos įvertinimas. Tas be abejo vysto pažangą ir yra aukšto kultūringumo pažymys.

Nežinia kokiais motyvais mūsų aktyvioji visuomenė bei veikėjai tuo keliu neina. Žinoma, atsirastų įvairių pasiteisinimų, bet gal svarbiausias yra pačių savęs baimė: bijomasi, kad gal kam savo atviru pasisakymu neįtiksi ir gali susilaukti priekaištų ar įtarimų, arba gal išgalėjo savotiškas viskam atbūkimas, kad jau į nieką nekreipiama dėmesio — kaip yra, taip gerai, o jeigu nieko nebūtų daroma, tai gal būtų dar geriau. Pastaroji pažiūra, jau baigianti išigalėti mūsųose, bene yra pati negatyviausia, nes ji nieko neįneša, o praktiškai viską marina, jau vadovaujantis vien principu — kas nežengia pirmyn, tas atsilieka.

Iš kitos pusės vis tiek yra nemažai dar gyvos dvasios žmonių, kuriems rūpi, kaip vystyti lietuvišką visuomeninę ir kultūrinę veiklą. Spaudoje skaitome visokių pasisakymų, siūlymų, net reformų. Daugelis iš jų tikrai vertų dėmesio svarstymų, bet kas juos pastebi? Galbūt, visi paskaito ir gal net sutinka, kad būtų gerai, jeigu toks ar toks planas būtų įgyvendintas, bet kas iš veikėjų bei skaitytojų pasisako viešai už tai, primena, kad toks geras sumanymas, arba gerai kad jis iškeltas ir vykdytinas. Mūsų Pastogėje beveik kiekviename numery telpa mūsų bendruomenę ir lietuvių užkludę straipsniai, galbūt jų tarpe yra tikrai dėmesio vertų nuomonių

teigiamai ar neigiamai, bet kaip į tai reaguoja pati skaitančioji publika? Atrodo, kad kalbama į tuščią maišą. Tai labai neigiama reakcija — tylėjimas, kas net ir tuos bendradarbius bei redakciją veda į desperaciją: rašoma kalbama, bet niekas nekreipia į tai dėmesio. Suprantama, rašantysis visados tiki, kad jo nuomonė, jo mintis bus pastebėta spaudoje ir vienaip ar kitaip priimta ir į ją reaguota. Bet kai į pozityviausius pasisakymus ir pasiūlymus nesusilaukiama atsakymo, arba dėmesio, net ir tokie entuziastai suabejoja ir meta rašyti galvodami — kam rašyti, jeigu niekam tas nerūpi. Dažnai vienas kitas privačiai priejės kad ir pačiam redaktoriui patapš — noja per petį į ausį pasako: "Gerai aname numery pasakyta. Va, šito mums reikia!" Kiti panašiai prasitaria laiškuose. Bet kai tokiems primenama, kad savo mintį, susižavėjimą ar pasipiktinimą pasakytų viešai, atsakymas dažniausiai būna neigiamas: "Ne, ne. Aš niekur nesikišu. Kiti gali priešingai suprasti..." Kitaip sakant, atsiras iš draugų ar gerų pažįstamų tarpo galvojančių kitaip ir galinti suirti draugystę, nutrukti pažintis. Kaip matome, motyvas, kuris pastoja kelių kūrybiniame lietuviškos veiklos procese. Atseit, tu

riu savo nuomonę tuo ar kitu reikalu, be nenoriu kištis ar angažuotis. Štai dėl ko šandie lietuviška visuomeninė ir kultūrinė veikla darosi blankesnė, lėkštesnė, nes kiti bijo ne tik aktyviai reikštis, bet net savo nuomonę atvirai pasakyti, nes pareikšta nuomonė jau savaime patį autorių įvelia į akciją ir tuo pačiu įpareigoja.

Čia ir yra tas ir gerai, ir blogai. Gerai, kad dar yra žmonių, kuriems tokie ar kitokie dalykai rūpi ir jų pasiūlgę laukia ir net tobulesnių, iš kitos pusės blogai, kad niekas už tai nenori angažuotis, net savo nuomonės pareikšti, nes toks pareiškimas galioja jau kaip asmenišką užsiavimą arba atskleidimą, kad tu kitaip galvoji, kitokių intencijų turi ir tuo pačiu išsiskiri iš savo daugelio draugų bei pažįstamų. "Tegu kas nors kitas, tik ne aš" — šūkis, šandie prigijęs pas daugelį ir net pajėgių visuomeniškai ir kultūriškai tautiečių, kurie gal norėtų prisilaužti iš nusistovėjusios rutinos, bet bijosi viešai prasitarti.

Tuo pačiu ir mūsų spauda darosi vis daugiau blankesnė, nes stinga iš pačios visuomenės ir skaitančiųjų pusės atviresnio pasisakymo, kūrybinės kibirkšties, kas išsuktų gyvų diskusijų, iškeltų ugnies kurti, dirbti ir veikti.

(v.k.)

MINĖJIMAI, DEMONSTRACIJOS IR POJŲ

Korespondentas tuoj susiduria su problema, nuo ko pradėti, kokia antrašte, pavadinti tą korespondenciją, kad atkreipus skaitytojo dėmesį.

Skaitytojo, šiais laikais, pasiekimas, atrodo, darosi vis sunkesnis. Štai turėjome Sydneyje Pabaltiečių birželio išvežimų minėjimą liepos 14 d. Latvių salėje. Į šį minėjimą susirinko virš 500 estų, latvių ir lietuvių, bei jų draugų. Minėjimas tarp keturių sienų, reikia skaityti, kad buvo uždaras. Apverkėme vieni kitus tarp savų. Puikią paskaitą skaitė jaunas latvis advokatas Mikėlis Strikis, B.A.L.L.B.

Tai kruopščiai paruošta, čia jau Australijoje gimusio jauno inteligento. Jos išklausius, man atrodė ir letargo miegu miegantis turėtų pabusti. O vistiek buvo kitaip. Estų laikraštis "MEIE KODU" šią kalbą perspausdino ištisai anglų kalboje, turėdamas mintyje, kad estų jaunimas tai pastebės ir gal perskaitys. Estų laikraščio redakcija tuoj susilaukė skundų, kam šios kalbos reikėjo angliškai.

Klausimas tuoj kyla ar vyresnioji karta nori, kad jaunimas sužinotų apie mūsų tautas ištikusią tragediją dvidešimtame amžiuje..?

Meninėje programoje pasirodė estų moterų choras, latvių vyrų ir "Dainos" mišrus, vad. Birutės Aleknaitės. Kaip pavienė, pasirodė iškili pianistė, lietuvaite Virginija Inkrataitė, išpildydama Šopeno sonatą B

Minor. Kreditas lietuviams kuriuos be abejonės buvo atkreiptas šio minėjimo dalyvių ir svečių australų dėmesys. Protui atrodė, kad po tokio minėjimo, po tokios paskaitos, jis atsikėlęs turėtų tuoju, ką nors daryti, kad padarytos skriaudos Baltijos tautos būtų atitaisytos. Deja, susidariau išvadą, kad arba šioje salėje, šiame minėjime, dalyvavo labai daug kurčių, arba jiems jau visai nesvarbu mūsų tautų ateitis ir į šį minėjimą atėjo tik iš smalsumo.

Kodėl taip manau? Štai artinosi Pavergtų Tautų savaitė, apie kurią rašiau aš pats, apie kurią Mūsų Pastogės ir Tėviškės Aidų redaktoriai sudegino daug žibalo besėdėdami prie taip puikių vedamųjų. Norėtusi išgirsti iš tų, kurie pastebėjo Pavergtų Tautų pranešimus, pastebėjo mūsų laikraščių vedamuosius.

Pavertų Tautų Komitetas patikėjo vadovybę lietuviui, šiuo atveju man, tikėdami kad aš turiu lietuvių bendruomenės pasitikėjimą ir paramą. Aš irgi panašiai galvojau. Štai atėjo pirmas parengimas — vigilija prie Sovietų konsulato Woolahroje. Laikas, aišku, nepatogus: trečiadienio vakaras, liepos 8 d., šaltas oras. Televizija, laikraščių reporteriai, laukė, ką mes pasakysime jiems ir kaip? Simbolinis karstas žuvusio kario Afghanistanė iš ankščiau Sovietų okupuoto krašto, kalbėjo stipriau už visas kalbas. Televizija vėlyvose vakaro žiniuose iškėlė šį svarbų faktą, bene pirmą kartą. Negalima nutylėti fakto kiek dalyvavo šioje vigilijoje? Apie 40 žmonių, jų tarpe 14 lietuvių. Bendruomenės pirm. Dr. A. Maura-gis su žmona, kuriam nebuvė nei šalta nei toli... Norėtusi labai paminėti ir kitą šeimą, kuri lyja ar sninga visada dalyvauja. Šeštadienį liepos 11 d. vieša demonstracija Sydney Square prie Sydneyjeaus rotušės. Iš lietuvių štai vėl tie patys. Nejaugi tik jie nori matyti Lietuvą laisvą ir nepriklausomą. Apie 10 plakatų šaukiančių laisvės Lietuvai, paliko gulėti ant žemės nes nebuvo lietuvių, kad juos pakeltų... Ar ne gėda mūsų, taip vadinamos, garbingos tautos vaikams?...

Ši vieša mitingą - demonstraciją atidarė Pavergtų Tautų Komiteto N.S.W. pirm. A. Kramilius, reikalaujamas Sovietų Rusijos imperijos dekolonizacijos. Kalbėtojų tarpe buvo: jaunų liberalų vardu J. Holt, bulgarų D.J. Burgazoff, lenkų laikraščio redaktorius ir Solidarity Australijoje vicepirm. J. Dunin-Karwicki MBE, kroatų Mr. Lovokovic, lenkų piliečių Šalpos komiteto narys ir lenkų-vengrų draugijos delegatas W.W. Weglewski BEM, afghanistaniečių delegatas F. Seddiq, Pavergtų Tautų patronas, buvęs federalinio kabineto ministeris Hon. W.C. Wentworth ir vienas didžiausių mūsų rėmėjų ir draugų, N.S.W. Parlamento opozicijos lyderio Bruce Mc Donald pavaduotojas

Nukelta į psl. 4

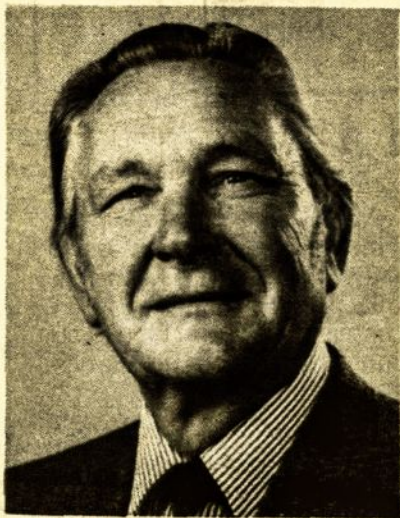
MIRUSIEJI

A.A. KAZIMIERAS KERAITIS

Negailestingą mirtis vėl aplankė Canberrą: birželio 28 d. atėmė aktyvų šios mažos lietuvių bendruomenės narį Kazimierą Keraitį.

Velionis Kazimieras gimė 1914 m. kovo 1 d. Pamūšėje. Baigęs Ukmergės gimnaziją įstojo į Lietuvos karo mokyklą ir tapo atsargos karininkas. Po to studijavo Dotnuvos Žemės ūkio Akademijoje agronomiją. 1940 m. Dotnuvoj sukūrė šeimą su Viktorija Levandauskaite. Karo metu pasitraukė į Austriją, kur gimė sūnus Rimas. Ilgiausiai Vokietijoje gyveno Wangen stovykloje, prancūzų zonoje.

1949 m. Kazimieras emigravo į Australiją, ir su šeima įsikūrė Canberroje. Dirbo savo profesijoje (kaip agronomas) C.S.I.R.O. Iš savo profesijos yra paskelbęs daug straipsnių angliškai ir lietuviškai botanikos ekologijos klausimais.

A.a. Kazimieras Keraitis

A.a. Kazimieras buvo veiklus lietuviškame gyvenime. Canberroje įkūrė jūros skautų vieneta, dirbo bendruomenės valdybose. Mėgo lietuvišką knygą ir bendradarbiavo lietuvių spaudoje.

Kazimieras buvo visados giedros nuotaikos, labai draugiškas ir dėl to visų mėgiamas. Į laidotuves atsilankė gausiai lietuvių ir australų. Atsisveikinimo žodžius tarė Canberros apyl. Valdybos vicepirmininkas A. Balsys, Canberros liet. Klubo ir ramovėnų pirm. ninkas A. Bruzga. Taip pat žodį tarė ir atvykęs iš Melbourne studijų dienų draugas A. Bladzevičius. Ne tik žmona Viktorija, sūnus Rimas su šeima pasi-

ges Tavęs, Kazimierai: Tavęs liūdi visa Canberros lietuvių bendruomenė ir daug kitų bičiulių ir pažįstamų. Ilsekis ramybėje.

— X —

A.A. JUOZAS ANDRIKONIS

Birželio 24 d. savo namuose staiga mirė Juozas Andrikonis, 72 metų amžiaus. Į gedulingas pamaldas šv. Jono bažnyčioje susirinko ir palydėjo į Cornelian Bay krematoriumą beveik visi Hobarto lietuviai. Atsisveikinimo žodį pasakė apyl. Valdybos pirmininkas J. Paškevičius.

Velionis buvo kilęs nuo Zarasų. Lietuvos kariuomenėje tarnavo gusarų pulke, buvo šaulys, Atvykęs į Hobartą dirbo stalių dirbtuvėje, domėjosi bendruomenės veikla, skaitė liet. spaudą.

Liūdesyje paliko žmona Ieva, sūnus Antanas ir Alfonsas su šeimomis. Po laidotuvių daugelis susirinko į sūnaus Antano namus kavutei.

Mielas Juozai, iškeliavęs į dausas ilsekis ramybėje. J.P.

Liepos 11 d. savuose namuose atrastas negyvas sydneyškis veterinarijos gydytojas Mykolas Choda. Palaidotas liepos 13 d.

Liepos 13 d. mirė Sydneyje Aleksandras Grincevičius, jau vyresnio amžiaus.

Mielam prieteliui

A.A.

agr. KAZIMIERUI KERAIČIUI

mirus, skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną Viktoriją, sūnų Rimą su šeima ir drauge liūdime.

Melanija ir Antanas Kasperiuonai

Elena ir Napoleonas Volkai

NETURĖJO RAMYBĖS IR MIRĘ...³

Paskutinės. Dariaus ir Girėno laidotuvės

Rašo Balys Steckis, Perth

Gal ne visi lietuviai žino apie mūsų didvyrių Dariaus ir Girėno paskutines laidotuves. Šia minėjimo proga norėčiau tai priminti.

Šįmet jau suėjo 48 metai nuo Dariaus ir Girėno žygio lėktuvu per Atlantą ir jų tragiškos mirties 1933 m. liepos 17 d. Soldino miškelyje, Vokietijoje (dabar lenkiškai vad. Mislibužas). Verta bent suglausti peržvelgti, kas iki šiolei jų pagerbimui padaryta.

Kaip žinome, po balzamavimo Vytauto Didžiojo Universiteto medicinos fakulteto anatomikume Kaune, Micevičiaus gatvėje 1933 m. Dariaus ir Girėno kūnai buvo uždaryti į bronzinius su stikliniais viršais karstus ir 1937 m. lapkričio 1 d. patalpinti į labai meniškai su projektuota mauzolieju, pastatytą gražiausioje Kauno kapinių vietoje prie Vytauto prospekto. Pastebėjus, kad dėl mauzoliejaus rūsyje esančios drėgmės lakūnų kūnai buvo pradėję pelyti, karstai su kūnais buvo pergabenti į Medicinos fakulteto rūmuose esančią koplyčią.

II-jo pasaulinio karo metu vokiečiams pradėjus stigti spalvuotųjų metalų buvo skelbiamos metalo rinklėvos ir nusavinami įvairūs vario bei jo lydinių gaminiai neišskiriant nei meno ar istorinės vertės paminklų.

1942 m. grupė lietuvių patriotų (prof. K. Oželis, prof. B. Šaulys ir kt.) bijodami, kad vokiečiai bronzinių karstų nepaimtų karo reikalams, o taip pat matydami vėl grįžtantį pavojų iš rytų, karstus su Dariaus ir Girėno palaikais slapta užmūrijo medicinos fakulteto rūsio nišoje arti katilinės.

Ir vėl grįžo rusų okupacija, pasibaigė II-sis pasaulinis karas. Dariaus ir Girėno karstų dingimo paslaptis buvo stropiai saugoma. 1946 m. pavasarį ištiko Kauną didžiulis potvynis. Sakoma, laiveliais buvo galima plaukioti net pačioje Laisvės alėjoje. Per ventiliacijos angą vanduo apsėmė ir nišoje užmūrytus Dariaus ir Girėno karstus. Potvyniui nuslūgus matomai vanduo dar ilgai karstuose užsilaikė ir smarkiai paveikė didvyrių kūnus.

1964 m. Vilniaus dailės instituto diplomantas skulptorius ir poetas Vytautas Mačiūka (Lietuvos karo aviacijos plkn. leiten. A. Mačiūkos sūnus) savo diplominiu darbu pasirinko paminklą Dariui ir Girėnui. Projektą, iškaltą iš rausvo Lietuvos laukų granito jis atliko puikiai, išpūdingai. Susidomėjęs lakūnų karstų likimu jis ėmė jų ieškoti ir pagaliau jam pavyko atsekti. Buvusiam medicinos fakulteto sargui Štriupkui (vienintelis likęs gyvas karstų užmūrijimo liudininkas) nurodžius, dingę karstai atrasti. Deja, lakūnų kūnai jau buvo taip apgedę, kad beliko juos tik palaidoti.

Laidotuvės įvyko 1964 m. rugpjūčio 12 d. Nors viešai apie laidotuves ir nebuvo pranešta, prie medicinos rūmų susirinko didžiulė minia. Iškilminga laidotuvių eiseną didvyrius palydėjo į karių

kapinės Aukštuosiuose Šančiuose.

Skulptoriaus V. Mačiūkos sukurtas antkapio paminklas buvo atidengtas tik 1968 m. liepos 17 d. per 35-sias lakūnų žuvimo metines. Paminklinė lenta ir meninis apipavidalinimas atliktas brolių architektų Algirdo ir Vytauto Nasvyčių.

1943 m. vokiečių okupacijos laikais Lituanicos tragedijos 10-ųjų metų proga skulptorius B. Pundzius prie Anykščių esančiame Puntuke iškaltė Dariaus ir Girėno bareljefus ir jų testamentą. Tuoju po karo pabaigos Lietuvos laisvės kovotojams smarkiai grumiantis su oku-

pantu, jo tarnai sribai šį paminklą išniekino pasirinkę jį šaudymo pratyboms, pasirinkę Puntuke iškaltas Dariaus ir Girėno galvas taikiniams. Vėliau šie bareljefai buvo restauruoti.

Pokario metais panaikinus Kauno kapinės giminių pastangomis ir lėšomis dalis kapų paminklų su mirusiųjų palaikais buvo perkelti kitur. Didelę meninę ir istorinę vertę turįs Dariaus ir Girėno mauzoliejus, matomai buvo sunaikintas.

1966 m. liepos 17 d. Lenkijos lietuvių visuomeninės ir kultūrinės draugijos Vroclavo ratelis, vadovaujamas inž. Vyt. Markevičiaus, Soldino miškelyje, Dariaus ir Girėno žuvimo vietoje, prie esamo paminklo pastatė ir atidengė

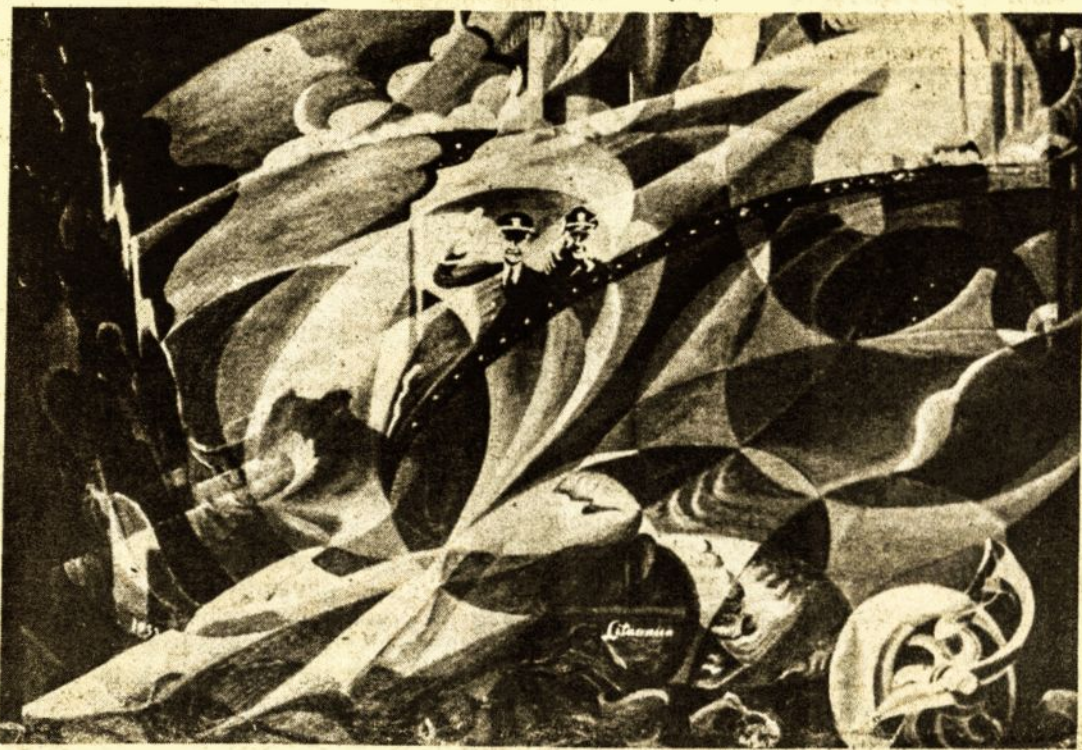
paminklinę lentą su lietuviškais ir lenkiškais įrašais. Tas ratelis rengia metinius didvyrių minėjimus ir prižiūri paminklo vietoje.

1969 m. gegužės 9-10 d. d. šimtai okupuotos Lietuvos jaunuolių, daugumoje studentų, spontaniškai susirinko Dariaus (Klaipėdos rajone, Judrėnų km.) ir Girėno (Šilalės rajone, Vytogalos km.) gimtinėse, kur rankomis supylė apie trijų metrų aukščio pilkapius. Dariaus gimtinėje sodyboje pastatų jau nebebuvo, todėl jaunuoliai atkasė namų pamatus, išmūrijo akmeninę sieną ir įtvirtino paminklinę lentą, o ant pilkapio pastatė akmeninį aukurą ir įkasė 4 metrų aukščio paminklinį stulpą. Matomai tas jaunimo parodytas tautinis solidarumas okupantui nepatiko, nes vėliau dėl to buvo praversti tardymai.

Prieš pat antrojo karo

pradžią buvo priimtas projektas ir numatyta Kaune, Ažuolyne, pastatyti didžiulį Dariui ir Girėnui paminklą. Šis projektas dėl prasidėjusio karo ir vėliau sekusių okupacijų nebuvo įvykdytas. Didesnio masto paminklas iki šiolei nepastatytas ir dabartinėje rusų okupuotoje Lietuvoje.

Būdinga, kad mažojoje lietuviškoje tarybinėje enciklopedijoje siauroje skiltelėje S. Dariui tepaskirtos 25 eilutės, o S. Girėnui tik 20. Neskaitant Z. Kondrato brošiūrėlės "Pirmasis lietuvių skridimas per Atlantą", išleistos 1969 metais, tai okupuotoje Lietuvoje, greičiausiai "dėl ppopieriaus trūkumo" apie Darių ir Girėną dar nebuvo išleista nė vienos knygos, nors paskirų straipsnių spaudoje buvo galima užtikti dažnai. Lietuvos jaunimas, kiek okupacinės sąlygos leidžia, įvairiomis progomis stengiasi priminti Dariaus ir Girėno žygį, pavadina jų vardu sportines varžybas, skiria jų vardo premijas.

J. Juodis Tragedija Soldine

Neužmirštami didvyriai

Atkelta iš psl. 1

nyje, važiuojant pro vyr. štabą, motociklų motorai sukeldavo didelį triukšmą. Kariuomenės vadas išvelgė demonstraciją ir po 5 dienų įsakė Darių paleisti iš daboklės, dovanojant likusią bausmę. Reikalas tuo nepasibaigė. Aviacijos viršininkas, Garbės Teismo išteisiną Darių, už įžeidimus, patraukė kariuomenės teisman, sukliudė jam išvykti aukštojo mokyklon, reikalaudamas S. Darių paleisti iš kariuomenės. Nors Darius neišvyko Anglijon, bet vyriausybė nepaleido jo iš kariuomenės. Jis jautėsi laimingas dirbdamas lietuvių patrioto vadovaujamoje 4-toje eskadrilėje, bet širdyje žaizdos, dėl neteisėtų baudų, nebuvo užgijusios. 1927 m. gegužės 4 d. pasiprašė 1-nų metų atostogų ir išvyko į Ameriką aplankyti savo motinos. Užklaustas kada grįž, atsakė: iš Amerikos į Lietuvą parsiskrisiu.

Amerikoje suradęs savo jaunystės draugą lakūną Stasį Girėną, abu nutarė iš Amerikos skristi Lietuvon. 1932 m. iš savo turimų santaupų už 3.200 dolerių pirkė šešiavietį lėktuvą, kuris vėliau buvo perstatytas; sparnai sustiprinti ir pailginti, sparnuose ir po sėdynėmis bei keleivių kabinoje įtaisyti tankai gazoliui ir alyvai. Tai

buvo LITHUANICA. Lietuvos konsulo A. Kalvaičio pagalba, Čikagoje buvo sudarytas Dariaus ir Girėno Skridimo Rėmėjų C. Komitetas su Fondo globėjais. Tai buvo sunkus darbas. Įvairiuose miestuose buvo rengta aviacijos šventės, kuriose lakūnai po keliasdešimt kartų iškildavo į padanges su skridimo rėmėjais, paukojusiais po 3 dol. Ruošta vakaronės.

1933 m. liepos 15 d. 6.24 val. ryto LITHUANICA vos pajėgė atsipiešti nuo Amerikos žemyno ir iškilo į erdves. Lėktuvas su gazoliu, alyva ir lakūnais svėrė 8.300 svarų. Atlantas buvo debesuotas. Daugelis igudusių lakūnų, su gerais prietaisais, skridami per Atlantą, paklydo ir vos nežuvo, bet nemažai ir žuvo. Darius ir Girėnas: 1. be keičiamo ištrižumo propelerio pakilo su labai dideliu svoriu, 2. blogesnio oro sąlygomis skrido tiksliau, negu garsūs kitų tautų lakūnai, 3. be radio ir be roboto (automatinio piloto) skrido tokiu pat tikslumu, kaip W. Post žymiai geresniu ir greitesniu lėktuvu, su radio, robotu ir naujausio išradimo prietaisais, kuriuos JAV karo vadovybė jam davė, 4. be sustojimo nuskrido 42 mylias toliau, nei Postas, 5. nuskrido toliau, negu

daugelis kitų lakūnų, 6. navigacijos tikslumu prilygsta Ch. Lindbergos skridimo tikslumui, 7. laimėjo antrą tolimo skridimo vietą. Iš New Yorko iki Soldino 3.984 mylias nuskrido per 37 val. 11 minučių 1933 m. liepos mėn., kada pasaulis turėjo išgirsti apie šių didvyrių atliktą didelį žygį, likimas lėmė kitaip. Netikėta mirtis atėmė drasuolių laimę ir gyvybę. Liepos 19 dieną Lietuvoje, Kauno aerodrome laukė Lietuvos vyriausybė, svetimų valstybių atstovai, Lietuvos kariai, šauliai, aviacija ir apie 25.000 žmonių minia. Apie 15 val. atskrido lekiantis katafalkas 9 sparnuotų palydovų lydimas, apskridęs Kauną, pradėjo leistis į aerodromą. Sugaudė visų bažnyčių varpai, fabrių sirenos. Susirinkusi žmonių minia skaudžiai pergyveno, liejo ašaras. Iš nutūpusio milžino lietuvių lakūnai išėmė didvyrių karstus ir pašarvojo. Iškilmingai nuaidėjo Lietuvos ir J.A.V. Himnai. Buvo perskaitytas Lietuvos prezidento aktas, apie didvyrių apdovanojimą: Vyčio Kryžiaus Ordenu, Šaulių Žvaigždės Ordenu, Skautų Svastika. Vėliau, didvyrių kūnai buvo nuleisti bazilikon.

Vokiečių ir prancūzų laikraščiai paskelbė tokias žinias: 1. netoli Soldino esančios koncentracijos stovyklos sargybiniai Lithuanica pašovė per klaidą, kaip tariamą lenkų lėktuvą, skrendantį į Vokietiją; 2. ir diplomatai Berlyne taip kalbėjo;

Soldino apylinkėse žuvo jau 5 lėktuvai; 4. Dariaus ir Girėno kūnuose rastos kulkos. ELTA skelbė, jgo Darius ir Girėnas nebuvo pašautas ir jų kūnuose kulku nerasta.

Dariaus ir Girėno kūnus skrodė ir balzamavo Vytauto Didžiojo Universiteto profesoriai Jurgis Žilinskas ir Kazys Oželis. Prezidentas A. Smetona, pasikvietęs juos, įsakė nutylėti faktą, apie kulku radimą, nes Vokietija grasina paspausti Lietuvą ekonomiškai ir politiškai, nepirkti Lietuvos produktų.

Tragiškai žuvusių didvyrių laidotuvės įvyko liepos 20 d. Rotušės aikštėje susirinko daugybė organizacijų, bazilikoje jų karstus apsupo gedulu paženklintų vėliavų miškas. Laidotuvėse dalyvavo apie 50.000 žmonių, o širdyse raudavo apie 4 milijonai tautiečių. Užuojautas pareiškė veik visos valstybės. Šis sparnuotas žygis ir baigė tragediją, anais aviacijos menko išsivystymo laikais, sužavėjo lakūnus, diplomatus ir valstybės vyrus. Daug organizacijų Lietuvoje ir Amerikoje pasivadino Dariaus ir Girėno vardu. Jiems filatelijoje įamžinti buvo išleisti pašto ženklai. Jau 1934 m. Lietuvoje buvo apie 300 Dariaus ir Girėno vardu gatvių, 24 aikštės, 18 tiltų, 9 mokyklos. Ūkininkai net ažuolus ir piliakalnių jų vardais pavadino. Poetai juos apdainavo, menininkai įamžino statulose, paveikluose, kompozitoriai gedulo marše, dainose, simfoniniuose veikaluose. Liepos 15 diena tapo tautinė lietuvių didybės šventė.

Antrojo pasaulinio karo metu būrelis lietuvių patriotų Dariaus ir Girėno karstus užmūrijo Medicinos Fakulteto rūsyje, kad vokiečiai nepasinaudotų varinių karstų metalu ir nesudegintų lakūnų lavonų. Jau gerokai po karo karstai buvo atrasti ir išimti. Kauno Medicinos Instituto teisminės medicinos katedros vedėjas Dr. Jonas Vytautas Nainys ir kiti, iš naujo tyrinėjo ir protokole įrašė, jog Darius ir Girėnas buvo pašauti. Lakūnų kūnai buvo palaidoti Karių kapinėse, Kaune, A. Šančiuose.

Námie ir svetur

"SOKURYS" BANKSTOWN LIETUVIŲ KLUBE JONINIŲ NAKTĮ

Vakaras prasidėjo šokiais, nes dėl technišku klišių negalėjo programos pradėti anksčiau.

Joninių programą pradėjo "miškinis" (D. Bierris) paskaitydama prozos ir eilėraščių apie Joninių naktį ir paparčio žiedą. Klaukiai muzikai pasigirdus, šokdamos įėjo raganos savo žolių ir burtų virti. Vyriausioji ragana (J. Šlitterienė) žmonės kerėjo ir blogo jiems linkėjo. Gaidžiams sugiedojus ir raganoms prapuolus, pasirodė gerosios laumės. Užburto mis juostomis laumės pynė tarp žmonių gerą valią ir laimės burtais apmėčiusios publiką uždegė joninių laužą, vos spėdamos pabėgti nuo artėjančio jaunimo. Merginos pasikupoliavusios, lydimos muzikanto (P. Viržintas) susitiko prie laužo su vaikinais. Jaunimas, kaip derėjo Lietuvoje, šoko ratelius prie laužo, o paskui ėjo paparčio žiedo ieškoti.

Klube kas metai pražysta papartis, bet po šių metų sausrų pražydo net du paparčio žiedai. Sutartinai tuos žiedus "atrado" (laimėjo) pora šokėjų.

Toliau sekė bendros dainos, akordeonu palydint Petrui Viržintui. Labai buvo malonu klausytis ir kartu dainuoti lietuviškas dainas. Gera idėja buvo, scenoje, ekrane, parodyti dainuojamų dainų žodžius.

Pasigerėtinai buvo tautinių šokių grupės "Sūkurių" pasirodymas tam vakarui. Vadovė Marina Cox paruošė raganų šoki, laumių šoki (abu labai skirtingi) ir atitinkamai perstatė šokius "Suk, suk ratelį...", "Žilvyti"

ir "Kalveli" į žaismingus ratelius. Dailus šokis "Aušrelė" pagal liaudies dainą sentimentalai nuteikė žiūrovus.

A.K.

SUIMTI DU LIETUVIŲ HELSINKIO GRUPĖS NARIAI

USSR News Brief (Bruselis, Nr. 8, 1981) žiniomis, kovo 25 d. Kaune suimti du lietuviškosios Helsinkio grupės nariai, Mečislovas Jurevičius ir Vytautas Vaičiūnas. Drauge su Ona Lukauskaite - Poškiene ir kunigu Broniu Laurinavičiumi, jie buvo pasirašę naujausius grupės dokumentus: Nr. 28 (1981 vasario 11), kuriame pasmerkami lietuvių patriotų teismai, ir Nr. 29 (1981 vasario 28), kuriame aprašomos į psichiatrinę ligoninę uždaryto Petro Cizi-

ko kančios. Suimtųjų byla veda respublikinė prokuratūra. Jie kaltinami "sovietų valstybinės ir visuomeninės santvarkos šmeižimu", o Vaičiūnas ir "tvarkos ardyumu". Šiaulietis Jurevičius (Spindulio g. 6-10) istojo į Helsinkio grupę 1979 metais. Inžinierius Vaičiūnas tapo grupės nariu šių metų vasario mėnesį. Jo šeima gyvena Kaune, Hipodromo g. 46-35.

ELTA

RYGOJE SUIMTAS LATVIŲ KILMĖS TURISTAS IŠ CLEVELANDO

UIP žinių agentūra pranešė, kad balandžio 15 d. Rygoje buvo suimtas ir dvi dienas KGB kalėjimuose išlaikytas gimtinėje besilankantis latvių kilmės ameri-

kietis Martins Zandbergs. Ši Clevelande gyvenanti mokytoja Rygos gatvėje sulaukė trys KGB agentai.

Nusivežę į kalėjimą apkaltino bendradarbiavimu su amerikiečių žvalgyba ir pagrasino, jog su juo galėsia susidoroti ir Vakaruose. Saugumiečiai klausinėjo Zandbergą apie jo laišką Brežnevui ir Carteriui, rašytą prieš pusantros metų, kai Maskva neleido jo tėvui apsilankyti Vakarų Vokietijoje įvykusiose Zandbergso vestuvėse. Saugumiečiai labai piktinosi jo protestu ir grasino Sibiru. Atėmę iš Zandbergso dokumentus ir bilietą, jie atsisakė leisti jam susitikti su Amerikos konsulu Leningrade. Parą Rygoje iškalintas, be vandens ir maisto, Zandbergas buvo pasodintas į traukinį ir nugabentas prie Latvijos sienos, kur buvo tardomas dar vieną parą. Tada jis buvo išsiųstas į Vakarų Vokietiją. Zandbergso nuomone, KGB nori nutildyti Sovietų Sąjungoje besilankančius užsieniečius, kad jie negalėtų vietiniams gyventojams papasakoti tiesos apie gyvenimą Vakaruose.

ELTA

Sydnejaus australų savaitraštis "The Catholic Weekly" vienas skaitytojas laiške redakcijai ragina pasirašyti peticiją dėl nusiginklavimo ir atsisakyti branduolinių ginklų paduodamas pavyzdžiu sovietų Brežnevą, kuris nusiginklavimo prasme parodęs pavyzdį atitraukdamas dalį sovietų kariuomenės iš Rytų Vokietijos. Į tą laišką taiklų atkirtį davė Antanas Kramilius išskeldamas "taikingas" sovietų intencijas, kurios parodytos Afganistano okupacija, grasinimu Lenki-

jai nekalbant apie jų "taikings" žygius Vengrijoje, Čekoslovakijoje ir atvirą grėsmę laisvajam pasauliui. A.Kramiliaus laiškas minėtame laikrašty nuolat pasirodo, kur taikliais pasiskaidymais nuolat kelia Lietuvos reikalus ir atidengia sovietų veidmainystę.

keletą valandų. Parapijos žmonių rengiami tokios rūšies subuvimai praeina labai šiltoje ir draugiškoje atmosferoje.

* — *

Pasirodo, kad ne vien lietuvių bendruomenėje turima sunkumų sudaryti ir išlaikyti choras. Štai ano sekmadienio vakarą į choro Lituania repeticiją atvyko ukrainiečių bendruomenės pirmininkas Pačyčinskis su konkrečiu pasiūlymu. Girdi, visi choristai nėra linke pasitenkinti vien tik repeticijomis. Jie nori, kad pasirodymas turėtų prasme, t.y. kad būtų progų chorui viešai pasirodyti. Jo manymu, choras Lituania ir ukrainiečių choras galėtų gražiai bendradarbiauti. Būtų galima suruošti vieną abiejų chorų koncertą Lietuvių Namuose, kitą Ukrainiečių Namuose iš abiejų gautą pelną pasidalinti. Žinant kad ukrainiečių namų salė taip pat erdvesnė, tokia ukrainiečių propozicija atrodo, labai priimtina.

Šią idėją būtų galima praplėsti ne tik pas mus, bet ir kitur ir bendrus chorų koncertus ruošti ne tik su mums nuoširdžiai draugiškais ukrainiečiais bet taip pat su latviais, estais, o gal ir kitom etninėm grupėm.

* — *

Apie 30 metų Adelaidėje veikusi ALB Adelaidės Apyl. Moterų Sekcija birželio 7 d. susirinkime staiga buvo paskelbta kaip likviduota, o jos vietoje steigama nauja organizacija, kurią sudarys vyrai ir moterys. Ši organizacija bus inkorporuota, galės įsigyti turto ir gauti iš valdžios paramos. Naujoji organizacija vadinsis "Pagalba".

Naujos organizacijos valdyba nebuvo išrinkta, o tik paskelbtos pavardės moterų, kurios atstos valdybą.

Apylinkės Valdybos pirm. Č. Zamoiskis šiame susirinkime pareiškė, kad jis negalės uždrausti steigties naujos organizacijos, bet jis nesutinka, kad be bendruomenės valdybos žinios būtų likviduotas jos padalinys, kuris per 29-rius metus taip pozityviai reikėsi. Visas Moterų Sekcijos turas, kurį sudėjo bendruomenė, bendruomenei ir priklausau. Naujai įsteigta inkorporuota organizacija gali atsidurti privačiose rankose. Ši pareiškima pirmininkas prašė užprotokuluoti.

Lieka neaišku, kuri šių organizacijų yra gyva, kuri mirusi.

B. Straukas

Adelaidės lenkų bendruomenė sukvietė kaikiurių etninių grupių, jų tarpe ir lietuvių, atstovus ir kvietė prisijungti prie viešų demonstracijų, jei sovietai įvykdytų invaziją į Lenkiją. Tokia demonstracija būtų organizuojama pirmą šeštadienį po invazijos.

Oi, varge...

Atkelta iš psl. 2

(Deputy leader) Hon. Jim Cameron M.P.

Mr. Cameron kvietė nenusiminti, kad mūsų tokia maža grupė, tik apie 200, kuriems dar rūpi ne tik mūsų tautų likimas, bet ir viso laisvojo pasaulio. Sakė, kad yra skatinančių ženklų, kaip prezidento Reagano išrinkimas. Pačio Jim Cameron išrinkimas į deputatus, kuris visą laiką stipriai stovėjo dešinėje pusėje, politinėje arenoje, taip pat yra sveikintinas ir geras ženklas N.S.W. valstijoje.

Mūsų demonstracijos metu pusę valandos skambėjo anglikonų katedros varpai. Policija dėkojo už tvarkingą ir prasmingą demonstraciją prie sovietų konsulato. Pavergtų Tautų patronas, dabar jau pensijoje Hon. W.C. Wentworth savo padėką išreiškė \$ 50 auka.

Užsibaigus oficialioms kalboms 11.30 val. judėjimo policijos lydimi žygiavome apie 1 kilometrą, George gatvę į Martin Plaza prie Nežinomo Kareivio Kapo, kur po trompetos garsų, Pavergtų Tautų vardu buvo padėtas vainikas.

Čia vėl aukšti policijos pareigūnai išreiškė pasitenkinimą dėl mūsų kultūringos ir tvarkingos demonstracijos. Išidėmetinas komentaras "MES VISADA SU JUMIS".

Nedėkinga ši diena buvo pavergtoms tautoms, nes mus sekė virš tūkstančio arių, su karstu ir daugybe plakatų, keldami arių laisvės kovotojus, mirusius bado anglių kalėjimuose. Televizija aišku ieškojo, kaip paprastai sensaciją ir sekė paskui arius. Čia vėl kyla mintis. N.S.W. vien tik Sydneyj gyvena virš 100 tūkstančių žmonių, kurie priklauso Pavergtų Tautų grupei. Ar galima išivaizduoti, kokia būtų sensacija, jeigu bent vieną kartą metuose, vienas procentas iš jų malonėtų pakelti balsą ir dalyvauti demonstracijoje? Nėra abejonės apie ką tada kalbėtų televizija, radijo ir rašytų laikraščiai. Sydneyj išeinantis savaitraštis "The Catholic Weekly" gana tankiai rašo apie persekiojamą Lietuvą ir lietuvius, ar daug iš mūsų rado reikalo tam laikraščiui pasakyti aciu. Jeigu šiomis žiniomis niekas nesidomauja, tai labai aišku, kad laikui bėgant redaktorius parinks kitus straipsnius ir Lietuvos vardas dings iš šių puslapių, kaip ir nebuvo.

Antanas Kramilius

LAIŠKAS IŠ ADELAIDĖS

Geri darbai ir pabendravimai

Išgarsėjo mūsų spaudoj Lenkijoje esančios lietuvių kolonijos. Su širdperša sekame lenkų dvasinės vyresnybės elgesį, kad lietuviai neįleidžiami į Seinų katedrą. Jau daugelį metų gauname laiškus iš Punsko lietuvių prašant materialinės paramos.

Adelaidės lietuvių moterų organizacijos jau senokai savo iniciatyva jiems siuntinėja rūbų siuntinius. Bet norinčių gauti padėvėtų rūbų siuntas skaičius nuolat didėja. Gyvendami pasiturinčiai visuomet namuose randame išaugtų ar iš mados išėjusių rūbų, kuriais kiekvienas nori atsikratyti. Tačiau visi gerai žinome, kaip anuose kraštuose aprangos problemos sunkiai sprendžiamos.

Susirinkus pluoštui prašytojų laiškų apylinkės valdyba paskatino skelbti atliekamų rūbų vaju. Kreipimasis susilaukė gyvo pritarimo. Sunešta rūbų gana daug. B-nės Moterų Sekcija ir Katalikių Moterų Draugija paruošė ir pasiuntė Punsko lietuviams 44 siuntinius. Persiuntimo išlaidas apie 1000 dolerių apmokėjo Apylinkės Valdyba. Anot apylinkės pirmininko Č. Zamoiskio tai geras investavimas ateičiai. Pajutę lietuvių

širdies šilumą atėjus laikui gal panorės savo ateitį su lietuviais visiems laikams surišti. Iš kitos pusės visi žinome, kaip vargas lapoja ten kur lietuviai laikomi antros ar net paskutinės rūšies piliečiais. Kodėl šiais trupiniais nepaskaidrinus jų gyvenimo?

* — *

Prieš porą mėnesių Adelaidės lietuvių parapijos klebonas kun. A. Spurgis išvyko į Romą — į marijonų vienuolijos kongresą. Išvykusį kleboną pavadavo iš Sydnejaus atvykęs kun. P. Martuzas. Štai jau birželio 26 d. kun. A. Spurgis grįžo į namus.

Parapijiečiai suruošė gerb. klebonui sugrįžtuves. Ta pat proga norėta atsidėkoti ir kun. P. Martuzui už jo rūpestį ir paslaugas adelaidiškams. Šeštadienį kaip tik buvo gera proga tokiame subuvime. Susirinko gera šimtinė parapijiečių, atsinešusių lėkštes užkandžių. P. Pusdešris pasveikino kleboną, laimingai sugrįžusį iš kelionių. Taip pat pasveikino ir kun. Povilą Martuzą su vardinėmis ir padarė užuominų, kad gal jis persikeltų į Adelaidę, kur mielai būtų priimtas.

Pasižmonėjimas užtruko

Kalbuosi apie Grandį ir su Grandim

(Pasikalbėjimas su vadovais ir šokėjais)

Labai daug darbo šios išvykos geram pasisekimui dėdėjo naujoji Krašto Valdyba, kuri dabar yra Melbourne ir kuriai vadovauja Albinas Pocius. Šios valdybos kultūrinių reikalų vadovė yra maloni ir, atrodo, niekada nepavergianti, ALDONA BUTKUTĖ. Ji beveik visoje išvykoje lydėjo šią šokių grupę ir, turbūt iš visu kitų, jai teko geriausiai ją pažinti ir su ja susigyventi. Pričiupau ir ją, nors ir gana sunkoka buvo ją prie stalo išlaikyti. Vieni piniginius reikalus nori su ja tvarkyti, šeiminkas, pas kurį Sydneyje ji gyvena, jau namo ją vežti nori, nes, sako, per daug jau ji pavargusi, o, svarbiausiai, vienas svečias iš Amerikos, ne šokėjas, orchidėjų puokštę nešinas, jau ir meilėje prisipažino ir i Ameriką vežtis norėjo. Tačiau, šiaip taip apgynęs tą populiarią Aldoną, pabėriau ir jai eilę klausimų.

— Visą Grandies išvykos pradinį darbą, pradėjo pasuktinoti Krašto Valdyba ir jie juos oficialiai iškviatė. Mums buvo tikrai malonu perimti šį iškviatimą ir, pradėję darbą, tęsti toliau. Kaip Krašto Valdybos Kultūros Reikalų vadovė, aš važinėju su šia grupe, kuri visose kelionėse buvo labai tvarkinga, drausminga ir gera. Visą laiką jie dainavo lietuviškas dainas (išidėmėkit Australijos lietuviškas jaunime), buvo labai linksmi ir visur buvo tokie geri jauni lietuviai.

Visuose mano matytuose koncertuose spindėjo energija, entuziasmas ir tikrai atrodė, kad jie tą lietuvišką šokių taip myli ir bešokdami ji išgyvena iš visos savo širdies. Labai malonu buvo matyti jų tarpusavio tokią gražų sugyvenimą, atvirumą.

Aš visai grupei linkiu, kad visuomet jie išlaikytų tą tarpusavio draugystę, neprarastų to puikaus jaunatviško entuziazmo lietuviškam šokiui ir kad jie ir ateityje taip gražiai rodytų pavyzdį, kad ir mums, reikia būti geras jaunais lietuviais ir gražiai sugyventi. Viso geriausio mano taip maloniems ir geriems Grandies šokėjams ir jų vadovams. Iki malonaus pasimatymo ateityje.

Sydnejuje mes turime dvi tautinių šokių grupes, iš kurių jaunųjų šokėjų grupė yra susibūrusi i Sūkurio ansamblį. Šiam ansamblui vadovauja, dūšią ir kūną lietuviškam tautiniam šokiui atidavusi, MARINA COX-OSINAITĖ. Ji ir mokytoja, ji ir organizatorė, ji ir tas pagrindinis nenuilstamas variklis, kuris šią jaunųjų grupę taip gražiai Sydnejuje tvarko. Paprašiau ir jos paaiškinti savo nuomonę.

— Man labai malonu buvo Sydnejuje pamatyti dar vieną mūsų tautinių šokių grupę iš Amerikos. Tikrai džiugu, kad jie nepabūgo tokios didelės kelionės. Stebėdama jų pasirodymus, labai gerai žinau tokio amžiaus galimus sugebėjimus ir labai aiškiai mačiau, kiek čia įdėta darbo ir pasišventimo, kas yra pavyzdys ir labai gražus pavyzdys visiems kitiems

tokio amžiaus jaunuoliams, nes tik pasišventimu ir nenuilstamu darbu bei nusišventimui, galima atsiekti gražių ir puikių rezultatų, visą grupę iškeliant i toki aukštą lygį.

Aš nuoširdžiai linkiu, kad tokia pasisekusi išvyka juos paskatintų ateičiai ir kad jie neužmigtų ant savo tų atsiektų laurų, bet kad ateityje ir toliau dirbtų ir visuomet ir visiems parodytų tą lietuviškojo tautinio šokio grožį.

Geresniam svečių šokėjų priėmimui, Sydnejuje buvo sudarytas atskiras komitetas, kuriam vadovavo A. Dudaitis ir jam padėjo M. Cox, Br. Stasionis ir reikalų vedėjas inž. Vyt. Juška. Išleistuvių metu šiaip taip ir man pasisekė sugauti tą mūsų judrų inžinierių VYTAUTĄ JUŠKĄ, kuris jau ne pirmą kartą įrodė, kad visuose svečių priėmimuose, koncertų organizavimuose ir kituose panašiuose reikaluose, jis yra nepakeičiamas. Pasiėmęs ne vieną, o net dvi ir tris gražias Grandies šokėjas, jis salėje šoko ir sukosi kaip vėjurkas ir net prisipažino man, kad tur būt jau vieną iš jų jis pasilaikys čia. Šiaip taip atskyres nuo puikių čikagiečių gražuolių, aš ji ir pričiupau trumpam pasikalbėjimui.

— Visą organizavimą aš pradėjau, kai mane pakvietė Sydnejaus Apylinkės Valdyba ir jos pirmininkas Dr. A. Mauragis. Apie visos grupės pasirodymą ir jų puikų reprezentavimą ne tik lietuviško šokio, bet ir visų Čikagos jaunųjų lietuvių, man pritrūktų gražių žodžių. Jie visi tokie malonūs, puikūs ir geri. Jie ne tik gerai šoka, bet mokėjo ir gražiai šypsotis ir daugeliui jaunųjų net širdis merginos sugebėjo pavilioti. Ši grupė yra daugiau panašesnė i Gyvatara, o ne i Grandinėlę. Tačiau, kaip ir anos, taip ir ši, yra labai puikios ir savo užduotį atliko be priekaištų.

Linkiu jiems, kad jie nepamirštų, jog bumerangas mestas visuomet sugrįžta, o sugrįžimas yra dvipusis dalykas, blogiausiu atveju po kelerių metų mes jų lauksime ir vėl pasirodant, kai dabar, iš australiško taško žiūrint, mes jų nenorime išleisti, nes šokiai ir asmeniškos draugystės, mus visus išseivijo labai suartina ir jungia.

Stebint visą koncertą, ne vienas iš žiūrovų su dideliu nustebimu sekė grupės akordeonistą Ažuolą Stelmoką, kuris su šypsena veide ir, atrodo, be jokio mažiausio nuovargio, savo puik

Melbourn Apylinkės Valdyba. Sėdi iš k.: R. Juškaitė, M. Sodaitienė. Stovi A. Bajoras, R. Šemetas (pirmininkas) ir A. Žilinskas

kia muzika lydėjo visus šokius. Pamatęs Ažuolą scenoje, tuo pat ir pagalvojau, kad jis turi būti tų Stelmokų giminės, su kuriais Vokietijoje teko tarnauti amerikiečių kuopose. Pasirodo neapsirikau, mano pažįstami Petras ir Povilas yra jo tėvo broliai. Kaip ir scenoje, taip ir per išleistuvių pokylį, linksmas ir žvalus yra Ažuolas. Paprašiau ir jo nuomonės.

— Priėmimai visur Australijoje buvo labai šilti ir širdingi. Mes labai gerai žinome, kiek visi turėjo daug vargo ir rūpesčių, todėl esam už visa tai labai dėkingi. Australijoje gyvenimas yra panašus kaip i Amerikoje, nors skirtumų ir yra; čia valgiai yra skanesni, žiema, kurios pats vidurys dabar yra pas jus, yra labai

šilta, palyginus su Čikaga ir jos mes visai nejauciame, kai pati Australija man per daug didelių išpūdžių nepaliko, nes visam kam buvo per maža laiko ir i geresnes vietas nebuvo galimybių nueiti, nes be koncertų, buvo daug repetacijų ir laisvo laiko buvo tiek mažai. Tarp Amerikos ir Australijos yra labai daug kontrastų ir būtų tikrai įdomu viską tai pamatyti iš arčiau ir neskubant.

Aš asmeniškai linkiu, kad australiškasis lietuvių jaunimas kuo ilgiau išlaikytų savo lietuvišką čia, nes kuo mažiau lietuvių yra, tuo sunkiau ir lietuvių yra išlaikyti. Aš pats pripratęs prie Čikagos viso lietuviško gyvenimo, kur visa, kas yra lietuviška, yra taip daug ir

Nukelta i psl. 7

Rožė iš Karo Muziejaus Sodelio

J. Krupavičius

(Prisiminimai)

Čia turiu pažymėti, kad to laiku Kaunas pradėjo smarkiai augti, ypatingai priemiesčiai. Vienas iš tokių ir buvo Viljampolė. Ten atsirado gumos, degtukų, odos ir kiti fabrikai. Gyventojų skaičius patrigubėjo. Valdžia nutarė padaryti ten pirmos eilės policijos nuovadą ir mane paskirti viršininku. Tokiu būdu aš nutolau nuo Karo Muziejaus.

1939 m. vieną šaltą rudens dieną, prisimenu, mane pašaukė Policijos vadas ir pranešė: "Žinai ką, p. Krupavičiaus, mes atgauname Vilnių. Departamentas pageidauja, kad tu sudarytum ir įvestum i Vilnių mūsų policiją. Neatsisakyk, nes čia esąs istorinis įvykis. Tuoj nueik i Policijos Mokyklos patalpas, rasi būsimą Vilniaus policijos vadą p. Remeikį ir su juo viską smulkiau išsiaiškinsi."

Nuėjau. Prisistačiau p. Remeikiui, kuris pareiškė, kad jis esąs Klaipėdos krašto pasienio policijos viršininkas ir apie viešosios policijos veiklą neturįs jokio supratimo. Apie mane jau daug girdėjęs, visuomet būsiąs mano pusėje, bet dabar sėsk ir pradėk darbą. Ir taip viską sukvė ant mano pečių.

Policijos departamentas aprūpino reikiama žemėlapiais ir statistikomis. Išsiaiščiavome žmonių, bažnyčių, teatrų, viešų aikščių skaičių. Galų gale Vilniaus miestą padalinome i devynias nuovadas. Pirmą policijos nuovadą apėmė visą miesto centrą ir ji atiteko

man. Po kelių dienų iš Kauno ir provincijos buvo iššaukta apie 400 policijos tarnautojų. Aukštosios Policijos Mokyklos kieme buvo paskirstyti nuovadomis, kiek apmokinti, painstruoti. Aš sau turėjau teisę iš Kauno miesto pasirinkti geriausius vyrus. Toji ir buvo policijos nuovada, sudaryta iš aukščiausių vyrų, vyrų, kokius tik Lietuva galėjo išauginti.

Už poros dienų Kauno Ažuolyne surengėme parodą: pražygiavome pro Vidaus Reikalų ministerį, direktorių, vadus ir kariuomenės atstovus. Ir taip buvo sudaryta ir palaiminta Kaune Vilniaus miestui pirmoji lietuviška policija.

Po parodo iškilmų Laisvės Alėjoje prie Igulos bažnyčios laukdamas autobuso pamačiau atšlubuojantį Karo Muziejaus invalidų viršilą. Pastebėjęs mane jis tuojau priejo ir apsikabinęs mane klausinėjo, kaip gyvenasi, kur vaikišioju ir kodėl neaplinkau jų.

"Neturiu laiko, bičiuli, nes rengiuosi išvažiuoti i Vilnių", atsakiau. "I Vilnių?.. Negali būti!!! Nesuprantu..." nusistebėjo.

"Vėdu mūsų policiją", sumurmėjau.

Tik tada pastebėjau, kad jo veido spalva pasikeitė, blakstienos pradėjo smarkiau judėti ir iš dešinės akies kamučio išsprūdo didelė žvilganti ašara.

"Važiuk, mūsų brangus drauge. Padaryk tai, už ką mes kadais kraują liejome, sveikatas praradome. Su-

tvarkyk tuos prakeiktus veidmainius". Ir staiga taip susijaudino, kad net rankos nepadavęs apsisuko ir nušlubavo Donelaičio gatvės link.

Grįžus nuovadon budintis valdininkas pranešė, kad kokiui tai skubiui reikalu karo invalidai nori kalbėti. Nesidomaudamas, ko jie nori, apie 7 val. vak. nuvykau i jų priešingoje Karo Muziejaus pusėje esantį bendrabutį. Įlėjęs valgykloje pastebėjau padengtus ir gėlėmis papuoštus stalus. Patys invalidai išėiginiais drabužiais. Susėdome. Atsirado alaus. Prasidėjo kalbos. Dėkoto "man už jiems parodytą širdį, linkėjo sveikatos ir pasisekimo užimant tą istorinę vietą. Įteikė man atminimui Karo Muziejaus paveikslą su visų 27 karo invalidų parašais.

Bet aukščiausias to vakaro momentas buvo, kai viršila dar kartą atsistojo ir iš kito kambario atnešęs raudoną rožę taip prakalbėjo:

"Mūsų neužmirštas prieteliau, žinai, kad mes čia neturtingi. Visas, ką mes turime ir didžiuojamės, yra šitos mūsų išaugintos Karo Muziejaus rožės". Rožę visiems parodė ir man įteikė. Tyla, Nė vienas nedrįso jos sutrukdyti. Aš priėmiau padėkojau ir kadangi buvau uniformuotas tai kito būdo nebuvo, kaip suvynioti i popierių ir įsikisti i kišenę. Taip ir padariau. Jau buvo vėlu, tai greit atsisveikinę išsiskirstėme.

Sekancią dieną vakare,

apie 5 val. rikiuotėje atžygiavome i Kauno geležinkelio stotį ir išvažiuome i Vilnių.

Buvo tamsi šalta rudens naktis. Vagono supami beveik visi mano bendradarbiai sumigo. Aš užmigtį negalėjau, ir tas važiavimas atrodė neturės galo. Tik gerokai po vidurnakčio traukiniui sustojus išgirdome žingsnius ir šauksmą — Vilnius! Vilna, Vilnius...

Stotyje mus pasitiko Vilniaus lietuviai. Jų vedami tamsiomis gatvėmis atžygiavome i Mickievičiaus — Totorių gatvių sankryžą, tuščias lenkų policijos buvusias patalpas. Didžiausiame kambaryje visi sukritome vienas prie kito, kad sušiltume ir kiek numigtume, kad būtume kiek žvalesnį rytojaus iškilmėms. Rytoj teks pirmą kartą iškelti Lietuvos vėliavą Vilniaus Gedimino kalne.

Sukilome apie 6 val. ryto. Atsigabenome geležinkelio stotyje dalį paliktų ginklų, apsivalėme drabužius ir užkandome. Tada aš nuovados instruktoriui daviau nurodymų, kur turi būti išstatytos sargybos, pats pasirinkęs aukščiausius iš geriausiai apsirengusius policininkus ir nužygiavom i Gedimino Kalną.

Buvo apsiniaukęs drėgnas rudens rytas. Ten jau stovėjo didokas būrys susirinkusių lietuvių, ypatingai jaunimo su vėliava. Ją iškelti buvęs Vilniui Vaduoti Komiteto pirmininkas pakvietė ir mane. Aš jo padedamas prisirišome prie virvelės ir skambant Lietuvos Himnui iškėlėme vėliavą i stulpo viršūnę. Po to dar vienas ki-

Nukelta i psl. 6

12%

• už terminuotus indėlius.

nuo liepos mėn. 1 d., "TALKA" moka

Lietuviai Čikagoje

Rašo Jurgis Janušaitis

ČIKAGOS LIETUVIŲ OPEROS ŠVENTĖ

Šiais metais Čikagos lietuvių opera mini savo veiklos dvidešimt penkerių metų sukaktį. Šis nuostabiai patvarus kolektyvas, savo ryžtu, auka ir darbu isirikiuoja į mūsų kultūrinio gyvenimo raidą kaip unikumas, neturįs sau lygaus pavyzdžio. Tai operos valdybų, choristų, vadovų, dirigentų, solistų, nuoširdžių mecenatų ir plačiosios visuomenės sutartinas darbas, kuo tikrai galima gėrėtis.

Šią sukaktį atžymėti birželio 13, 14 ir 20 d.d. pastatydami A. Ponchiello I LITUANI — LIETUVIAI, prologo ir 3 veiksmų operą. Ši opera parašyta pagal Adomo Mickevičiaus poemą Konradas Valenrodas. Ji pirmą kartą buvo pastatyta La Scala Milane, Italijoje 1874 metais. Taigi daugiau kaip po šimto metų ją pastatė Čikagos lietuvių opera, ko nepadarė net ir nepriklausomos Lietuvos Opera.

Opera įdomi. Vaizduojama lietuvių nuožmi kova su kryžiuočiais. Lietuvių tautos

ryžtas laisvai ir nepriklausomai gyventi. Laimi lietuviai, įveikdami amžiną lietuvių tautos priešą.

Operos pastatymas gana didingas, graži muzika, daug solo partijų, turi progos pasireikšti Čikagos lietuvių operos choras, kuris prilygsta profesionaliniam operų chorui, baletas.

Dekoracijos gražios, vaizduojančios Marienburgą, katedrą, miesto gatves, aikštes, pilį. Jos atgabentos iš Italijos. Drabužiai taip pat šaunūs.

Premjera pradedama su giedant JAV ir Lietuvos himnus. Tai ypatingas įspūdis. Kadangi I Lituani operoje vaizduojama lietuvių kova ir siekiai laisvės, tai kaip tik labai tiko jos pastatymas minint baisų birželį, lietuvių tautos didžiąją tragediją.

Dirigentas, jaunas, talentingas muzikas Alvydas Vasaitis puikiai valdė didelę orkestrą ir visą kolektyvą. Visi trys spektakliai buvo perpildyti publikos, operą Marijos aukš. mokyklos auditorijoje iš viso stebėjo per 4000 žiūrovų.

Adelaidės ramovėnai, atšventę 30 metų sukaktį

Nuotrauka V. Vosylius

Operoje I Lituani pirmame ir trečiame spektakliuose pagrindines partijas dainavo mūsų, kaip sakoma, senieji vilkai — Viltėnį, vaidilą Jonas Vaznelis, Aldoną, Erdvilio seserį — Dana Stankaitytę, Erdvilį, Lietuvos kunigaikštį — Algirdas Brazis, Kernių, karį, Aldonos vyrą Stefan Wicik. Solistai pasirodė tiek vaidyboje tiek dainavime gerai, pasiekdami pačių geriausių aukštumų, susilaukę publikos ypatingo dėmesio ir spektakliai palydėti audringomis ovacijomis. Antrąjį spektaklį dainavo šių solistų antrininkai — Vytautas Paulionis, Nerija Linkevičiūtė, Algis Grigas, Rex Eikum. Šis sąstatas taip pat pasirodė tiek vaidyboje, tiek ir dainavime pajėgus, savo partijas išdainavo sėkmingai, publikos taip pat buvo šiltai sutikti.

Visuose trijuose spektakliuose mažesnes partijas atliko: Germanas — Bernardas Prapuolenis, Heraldas — Edward Ozaki ir Vilniaus dainiaus gražų sopraną turinti, gerai vaidinanti Margarita Momkienė.

Operos libretą į lietuvių kalbą išvertė poetas Stasys Santvaras, kuris taip pat dalyvavo ir paskutiniame spektaklyje, atvykęs iš Bostono. Šios operos pastatymas sieksias iki 80.000 — 90.000 dolerių. Didelę dalį išlaidų padengia mecenatų aukos.

Po trečio spektaklio, birželio 21 d. įvyko iškilmingas dvidešimt penkerių metų operos veiklos minėjimas. Jis pradėtas Gimimo šv. M. Marijos lietuvių parapijos bažnyčioje pamaldomis. Šv. Mišias atnašavo parapijos klebonas kun. Antanas Zakarauskas, asistuojant kun. V. Rimšeliui ir kun. J. Borevičiui S.J., kuris ta proga pasakė jautrų, dainos ir scenos meną išryškinantį pamokslą.

Pamaldų metu giedojo operos choras. Po pietų Jaunimo Centre įvyko šaunus banketas, kurio metu buvo prisiminti ir pagerbti operos įsteigėjai a.a. muz. Vladas Baltrušaitis, muz. A. Kučiūnas, valdybos pirmininkas V. Radžius ir kiti. Į banketą atsilankė daug garbingų svečių — visuomeni-

ninkų, dvasiškių, operos solistai, choristai, mecenatai, dirigentai, Lietuvos generalinė konsulė ir daug operos rėmėjų.

Prasmingas kalbas pasakė — invokaciją kun. Antanas Zakarauskas, sveikinimo jautrų žodį, su linkėjimais Operai sugrįžti į Nepriklausomą Lietuvą ir sostinėje pastatyti pirmąjį spektaklį tarė Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė, Operos nueitą kelią prisiminė muz. A. Kučiūnas, padėkas visiems operos dalyviams ir rėmėjams išreiškė maestro Alvydas Vasaitis, pirmininkas V. Radžius. Dr.

A. Razma LF vardu sveikindamas pažadėjo ir toliau remti operos užmojus. Puotą pradėjo valdybos vicepirmininkas, nenuilstantis operos lėšų telkėjas Vaclovas Momkus. Sumaniai, tardamas gražų operos darbą vertinantį žodį, puotai vadovavo mūsų žymusis tenoras Stasys Baras. Puotos metu buvo pristatyti solistai, spaudos žmonės, operos visi talkininkai, meno vadovai ir ižymieji svečiai.

Ta proga skaidrėse buvo parodyta operos 25 metų veikla, pastatytos operos, pasiklausyta tų operų arijų ir choro.

Rožė...

Atkelta iš psl. 3

tas tarė porą žodžių, bet atrodė, kad apeigos baigtos, ir daugelio dėmesys nukrypo į mane ir mano vyrus — stebėjosi jų ūgiu, uniforma ir drausmingumu. Man davus komandą pasigirdo šauksmai — "Valio Lietuvos policijai — Valio... Valio!..." Ir tuo pat metu išėjo į priekį rodos iš Vytauto Didžiojo Gimnazijos moksleivių būrelį dvi tautiniais drabužiais vilkinčios mergaitės, priėjo prie manęs ir įteikdamos rūtomis apipintą Aušros Vartų (jų pačių nupaišytą) pavikslėlį taip prabilo:

"Pone viršininke, mes jūsų atvykimo taip ilgai laukėme ir taip džiaugiamės sulaukę... Būk geras ir padėk mums čia viešai kalbėti ir melstis mūsų protėvių kalba ir santaikoje su visais gyventi. Mes visomis širdimis sveikiname jus čia atvykusius. Pirmo po karo mūsų vėliavos iškėlimo proga Gedimino kalne priimkite iš mūsų šią mažą dovanėlę!..."

Drebančia ranka paėmiau ir nežinojau kaip atsakyti. Tik glausdamas dovaną arčiau krūtinės pajutau ir atsiminiau, kad savo milinės vidinėje kišenėje beturiu rožę... Pamažiu atseges išėmiau ją, daugeliui stebint išvyniojau iš popieriaus ir maždaug šitaip atsakiau:

"Mano brangūs vilniečiai! Šią rožę aš jums atvežiau iš Kauno Karo Muziejaus so-

delio. Ją augino tie žmonės, kada tai norėdami jus išvaduoti, praliejo savo kraują nustojo sveikatos ir tapo invalidais. Ją šildė tikra Lietuvos saulutė. Ji kiekvieną dieną girdėjo virš savęs bokšte Laisvės Vardą šaukiant — O skambink per amžius vaikams Lietuvos, kad laisvės nevertas, kas negina jos! Ją kaip liudininę jūsų kančių ir laukimo dedu prie šitos vėliavos, kad ji savo kvepėjimu gyventų mūsų širdyse, žadintų tėvynės meilę. Ačiū už dovanėlę. Būkite tikri, kad aš stengsiuosi jūsų neapvilti. Tebūna šie Aušros Vartai per amžius su mumis."

Gal dar būčiau daugiau ką pasakęs, bet prieš akis turėdamas tiek daug ašarotų veidų nutilau. Ir verkiau... Ko aš verkiau? Ko jie verkė? Gal prisimindami praeitį, gal nujausdami ateitį?...

Šiaip taip ištaręs "Paskui mane žengte marš!" stambiais akmenimis grįstomis gatvelėmis leidomės į žemai esantį Vilnių. Už savęs girdėjau stiprius žingsnius mano vyrų, stengiausi laikytis vidury gatvės, bet pats buvau kaip užburtas. Mane slėgė tuo metu tik viena mintis, kaip pavyks sutvarkyti tą sulenktą, karo pabėgėliais ir kitokiais tamsiais elementais perpildytą šį miestą. O aš turiu tai padaryti ir pradėti dar šiandien!

Pastaba. Tas Aušros Vartų paveikslėlis dar iki šandien čia Australijoje kabo mano kambarėly. Minėdamas ypatingai svarbias datas, surištas su Lietuva, už jo visuomet užkišu tamsiai raudoną rožę.

Sėdi Liuda ir Bronius Stašioniai. Kairėje kalba Syd. Apyl. pirm. Dr. A. Mauragis Nuotrauka A. Jablonskio

IŠLEISTUVĖS

Liepos 12 d. Sydneyjaus Liet. Klube Liet. B-nės Spaudos Sąjungos Komitetas surengė kuklias išleistuves iš Mūsų Pastogės administratorės pareigų pasitraukiančiai p. Liudai Stašionienei. Dalyvavo apie pusšimtį Mūsų Pastogės bičiulių ir spaudos darbuotojų. Visus oficialumus pravedė Sp. S-gos Komiteto pirm. p. V. Patašius, po žodį tarė Dr. A. Mauragis, Mūsų Pastogės redaktorius, p. V. Bukevičius. Įvertinant jos ilgametį pasiaukojimą Mūsų Pastogę administruojant p. L. Stašionienei įteiktas gražus, išdirbimo lietuviškas koplytstulpis (E. Lašaičio darbas).

Iš tiesų p.p. Bronius ir Liuda Stašioniai Mūsų Pas-

togės administraciją savo rankose be perstojo / išlaikė kuone dvidešimt penkerius metus: B. Stašionis administravo 17 metų, o iš jo oficialiai administruojimą perėmus Liudai Stašionienei ji šiose pareigose išbuvo virš septynerių metų, nors iš tikrųjų šitą nelengvą darbą jie dirbo abu sutartinai.

Ta pačia proga buvo pristatyta ir pasveikinta nauja administratorė p. Jadvyga Mickienė.

Dėkadama už jai parodytą įvertinimą p. Stašionienė prisipažino, kad jai nelengva buvo skirti su Mūsų Pastoge ir ji galutinai nepasitraukianti, nes vis tiek vieną koją dar laikys kiek įmanydama talkinant naujai administratorėi

Kalbuosi su Grandim ...

Atkelta iš psl. 5

mes tu sunkumų per daug
jaučiame. Viso geriausio
Australijos lietuviams.

Su didžiausiu pasigėrėji-
mu koncertų stebėtojai
lausėsi čikagiško VAL-
DEMARO SADAUSKO
pranešimų, šokių apibūdini-
mo ir malonaus ir taip tai-
syklingo lietuviško žodžio
vartojimo. Daugumas net
nubėgė iš kur tas jaunas,
suotas vyras taip taisyklin-
ai lietuviškai kalba. Už-
čiuoliau aš ir jį.

— Didžiudamasis galiu
pasakyti, kad gražios lietu-
viškos kalbos aš išmokau
savo šeimoje. Gimiau Vo-
kietijoje ir i Ameriką atva-
žiavau dar vaikas. Pradžioje
gyvenome rajone, kur iš
viso lietuvių buvo labai ma-
lai ir pradžią gavau savo
šeimoje, kur kalbama buvo
tik lietuviškai. Vėliau lan-
čiau savaitgalio lietuviškas
mokyklas ir ten lavinausi
toliau, tačiau pagrindas yra
savo šeima ir be jos vaikas
niekada gerai neišmoks lie-
tuvių kalbos.

Australijoje man buvo
malonu, žmonės labai nuo-
širdūs, arba, geriau pasa-
kūsiu, labai lietuviški. Ade-
laidėje mane taip draugiškai
priėmė, kad šeiminkas at-
rodė kaip tikras mano dėdė.
Išvyka yra tikrai pasisekusi
ir manau, ji yra gera iš abie-
jų pusių. Visiems Australi-
jos lietuviams, ypačiai
jaunimui, linkiu išstvermės ir
daugiausiai, kad lietuvis lie-
tuvi gerbtų, nesibartų ir
dirbtų bendrai lietuvių be-
labui.

V. Šadauskas yra vienin-
telis iš visos atvykusios
grupės, kuris nėra Ameri-

kos pilietis ir atvyko su Ne-
priklausomos Lietuvos už-
sienio pasu. Jis pasakė, kad
jis save laiko Lietuvos pilie-
čiu ir jam jokių sunkumų
nesudarė atvažiuojant i
Australiją Lietuvos pasu.

Besikalbėdamas su links-
mais čikagiečiais ir besida-
lindamas patirtais jų išpu-
džiais Australijoje, beveik
kiekvieno paklausiau ar jis
nesportuoja ir nepriklauso
kuriam nors iš Čikagos Li-
tuanicos, Neries ar Žaros
klubų? Ir koks buvo mano
nustebimas, kad nesutikau
nei vieno jaunuolio, kuris
priklausytų lietuviškam Či-
kagos sporto klubui, nors
savose mokyklose jie ir
sportuoja. Daugumai jų
pasakiau, kad iš mūsų spor-
tininkų didesnė pusė yra
tautinių šokių šokėjai ir jie
1983 metais atvažiuos i Či-
kagą.

— O, puiku, tikrai jų visu
mes lauksime, pasakė Gran-
dies šokėjai.

Paskirų šokėjų pasisaky-
mai.

LIETUVNINKAITĖ, Ži-
butė. Išleistuvių vakaro
metu atšvenčiau savo gim-
imo dieną (kiek metų taip ir
nepasakė). Nustebau, kai
kapelos vadovas mane
pasveikino, visi sugiedojo
ilgiausių metų ir po to lin-
kėjimai su šampanu. Buvo
puiku. Geriausiai patiko
Sydneyje. Čia lietuviai tokie
puikūs ir mane tiesiog už
širdies pagriebė. Visi tokie
draugiški, kad tokių lietuvių
dar nesu anksčiau sutikęs ir
aš neturiu žodžių tai išreikš-
ti. Aš tikrai nenoriu važiuoti
namo ir norėčiau dar pasi-
likti čia. Mano geriausi lin-

kėjimai visam Australijos
lietuviškam jaunimui, ačiū
už viską ir iki greito susiti-
kimo."

PLIOPLYTĖ, Rasa: Buvo
labai smagu. Melbourne
man geriausiai patiko. Visi
labai labai draugiški ir, man
atrodo, savo veikloje yra ak-
tyvūs. Ačiū už labai gerą
laiką. Tikiuosi vėl pas jus
sugrįžti.

LAURUŠONIS, Linas: Aš
visai nenoriu grįžti namo ir
galėčiau dar ilgiau čia pasi-
likti. Melbourne geriausiai
patiko. Viskas buvo labai
gerai. Skirtumas tarp Ame-
rikos ir Australijos yra, nes
kiekvienas kraštas turi savo
ypatybes. Ačiū labai už
viską. Jūs buvot tokie drau-
giški ir geri.

VALAVIČIOTĖ, Rūta:
pas jus patiko tikrai labai.
Jei galėčiau, tai tikrai pasi-
likčiau daug ilgiau. Geriau-
siai patiko Adelaidė. Ten
liko mano širdis... Aš Aus-
tralijos lietuviams linkiu,
kad jie ir toliau būtų tokie
nuoširdūs, kad mūsų nepa-
mirštų, nes mes tikrai pas
jus grįšim. Tuo tarpu mes
jūsų lauksim 1983 metais
Čikagoje ir stengsimės pana-
šiai jus priimti.

A.A.
ALEKSANDRUI GRINCEVIČIUI
mirus, jo dukrą Veroniką Kaminskienę, žentą ir visus
artimuosius liūdesy nuoširdžiai užjaučia
Onutė ir Vytautas Arai

KAUŠAITĖ, Laima: buvo
viskas labai gražu ir viskas
labai patiko. Noriu būtinai
dar sugrįžti. Tikrai nieko
nebuvo, kas man būtų nepa-
tikę. Adelaidė patiko geriausiai.
Žmonės visur labai
nuoširdūs. Gyvenime tarp
jūsų ir mūsų skirtumo di-
delio nėra. Jaunimui linkiu,
kad kalbėtų lietuviškai ir
palaikytų lietuviškas tradi-
cijas.

DIDŽBALYTĖ, Vida:
Visa kelionė i Australiją ir
buvimas čia labai patiko.
Adelaidė patiko geriausiai,
nes čia buvau daugiausiai su
jaunimu ir ypatingai buvau
labai gražiai prižiūrima
mano šeimnininko jauno sū-
naus, kuris man viską apro-
dė ir buvo labai geras. Ja-
nimui ir visiems linkiu, kad
ir toliau būtų tokie draugiški
ir neišsiskirtų iš lietuviško

gyvenimo.

LESECKAS, Linas: Pas
jus jaučiuosi labai gerai.
Idomu buvo visur. Adelaidė
patiko geriausiai. Visur
merginos tikrai labai drau-
giškos, geresnės už ameri-
kones (šalia sėdėjusios dvi
šokėjos mano jauną draugą
už tai apiboksavo ir pasakė
"Nu palauk, už tai atsiimsi
Čikagoj"). Jaunimui linkiu,
kad daugiau kalbėtų lietu-
viškai ir kad sukurtų lietu-
viškas šeimas.

VIERAITYTĖ, Lina:
Tikrai buvo puiku. Mel-
bournas patiko geriausiai,
nes ten buvo daugiausiai
jaunimo. Visiems linkiu ir
toliau tęsti savo lietuvišką
veiklą ir iki pasimatymo
83-čiais Čikagoje.

MONKUTĖ, Vida: Viskas
buvo labai gerai. Visi buvo
labai malonūs ir mieli. Nors,
dabar žiema, gal tik oras
buvo per šaltas ir negalėjo-
me pasinaudoti jūsų gražiai-
siais paplūdimiais, nors, pa-
lyginus su Čikagos žiema,
tai labai gerai. Adelaidė pa-
tiko geriausiai. Gal dėl to,
kad buvo mūsų pirmas
miestas ir mus ten priėmė
labai gerai. Linkiu austra-
liečiams viso geriausio ir iki
pasimatymo. Aš ir mano
draugai norim tikrai dar su-
grįžti.

ATKINSON, Violeta
(scenos asistentė): Man vis-
kas labai patiko. Daug ko
nemačiau, nes teko daug
dirbti su grupe. Visur labai
gražiai priėmė, ypačiai
Adelaidėje ir Sydneyje. Džiū-
gu, kad visur visi labai rūpi-
nosi mūsų šokėjais. Linkiu
visiems ir toliau dirbti lietu-
višką darbą ir ateityje, ypa-
čiai jaunimui, dažniau ir
daugiau būti su lietuvišiais".

Šiandien jau mūsų buvę
svečiai ilsisi Čikagoje, dalina-
si išpuodžiais ir mintimis gal
dar yra su mumis čia Aus-
tralijoje. Ačiū jums šokėjai,
vadovai ir visi Grandies rė-
mėjai, kurie suteikė galimy-
bę šiai jaunai šokių grupei
mus aplankyti, savo judru-
mu ir ypatingai tokia puikia
jaunimo lietuvių kalba, mus
pažadinti iš mūsų žiemos
apnūdimo, suteikiant ma-
lonaus džiaugsmo, stebint
jūsų tuos puikius pasirody-
mus. Tikiuosi, kad ir vėl
kada pasimatysim, gi tuo
tarpu viso geriausio jums,
mieli čikagiečiai.

HANSA TRADING CO.

267 Flemington Rd. North Melbourne Tel. 328 3347

AGENTūros: Sydney, Brisbane Canberra Adelaide
Perth Launceston

Turi įgaliojimus persiųsti naujų rūbų paketus su ap-
mokėtu maitu i visus Sovietų Sąjungos kraštus.

... ..

Svarbus pranešimas

... ..

Paketai su mirusių asmenų daiktais, kuriuos jūs buvo-
te per mūsų kompaniją pasiuntę savo giminėms i Sovietų
Sąjungą ir kurie buvo gražinti i Australiją, galima vėl
pasiųsti. Sovietų konsulas Sydneyje mums pareiškė,
kad jie išduos naujus leidimus be mokesčio sugrąžintiems
paketams.

Jeigu galvojate tuos paketus vėl pasiųsti, jums teks
mokėti tik persiuntimo ir draudimo ir, jeigu reikia, per-
pakavimo mokesį — VISO APIE \$ 20 UŽ PAKIETĄ.
Visą informaciją teikia mūsų įstaiga Melbourne.

LENKŲ IŠEIVIŲ ŽURNALAS
APIE PADĖTĮ LIETUVOJE

Lenkų "Kultūros" balandžio mėn. laidoje Jan Nowak ra-
šo, kad Kaune, Vilniuje ir Lvo-
ve nebeįmanoma gauti Lenkijos
kompartijos organo "Trybuna Ludu".
Taip pat sulauktytas turizmas iš
Lenkijos ir i Lenkiją. Net ir so-
vietų ambasados Stokholme
tarnautojams nebeleidžiama au-
tomobiliais keliauti pro ar i
Lenkiją. Savo nuolatinėje
"Lietuvių kronikoje" E. Ža-
giell patvirtina, kad lenkų
spauda nebeleidžiama ir i
Latviją. Pernai lapkričio mė-
nesį Vilnius buvo laikinai už-
darytas turistams, padaž-
nėja suėmimai ir kratos.
"Mėginimai streikuoti nepa-
vyksta, nes darbovietėse daug
rusų, kuriems tokie pasireiški-
mai atrodo nukreipti prieš juos.
Tačiau profsąjungos truputį dau-
giau atsižvelgia i savo narių
poreikius". Provincijoje maisto
netrūksta, bet mies-

tuose prasidėjo vargai. "Vi-
dinė migracija" kiek pasi-
keitė: jaunieji traukia i
tarptautinį Vilnių, vyres-
nieji i dar lietuvišką Kauną.
Mažiau veržiamasi i Lietu-
vos pajūrį, kuris sparčiai
rusėja dėl rusų darbininkų ir
atostogautojų antplūdžio.

ELTA

ATGYJA PRŪSIJOS
KLAUSIMAS

Neseniai Vak. Vokietijoje,
Bonnoje, buvo surengta pa-
roda apie Rytų Prūsiją. Pa-
rodoje išstatyti eksponatai,
su intencija pavaizduoti
Prūsiją — jos žmones, isto-
riją, kultūrą istorinėje švie-
soje.

Paroda buvo tendencinga,
vaizduojanti senovės vokie-
čių ordino įnašą tam kraštui
nepaminint, kad tas kraštas
buvo prūsų apgyventas ir
kad ordenas nešė tą kultūrą
ir tikėjimą kardu ir ugnimi.
Prūsija yra aiškiausias pa-
vyzdys, kaip plėtėsi germa-

nizacija i rytus. Minima iš
Rytprusių kilę rašytojai, bet
neminimas Kristijonas Do-
nelaitis, kad pavergtas
kraštas buvo valdomas oku-
pantų vokiečių ir tik prieš
100 metų iš mokyklų buvo
pašalinta lietuvių kalba. Žo-
džiu toje propagandinėje
parodoje nieko neminima
apie pačius krašto gyven-
tojus, tik apie vokiečių įna-
šus ir laimėjimus. Kiekvienu
atveju gerai, kad keliamas
nors ir vokiečių Rytprusių
klausimas ir kad jis nepalie-
ka amžiams užantspaudo-
tas, jog Rytprusių klausimas
amžiams liks kaip rusiškas.

Skelbimas

ŠVENTO RAŠTO TYRINĖTOJŲ GARSINIMAS

Dievo Karalystė

Kai kuriems gali atrodyti, kad šitokia dieviškoji prog-
rama padarys žemę beturčių Rojumi. bei sielvarto vieta
tiems, kurie dabar yra įpratę gyventi pertekliuose ir tu-
rėti daugiau už kitus; gal dėlei pasisekimo arba didesnio
sugebėjimo arba pasitaikusių progų, arba neteisingu pa-
sielgimu įsigytų turtų. Tokie turėtų atsiminti ką pasakė
didysis Teisėjas pirm aštuoniolika šimtmečių: "Vargas
jums turtingiesiems, nes jūs jau atsiėmėte savo paguodą.
Vargas jums, kurie esate sotūs (užsiganėdinę), nes būsite
alkani (nepatenkinti)". (Luko 6:24, 25) Pirmiausiai kai
kurie bus palinkę dejuoti dėlei savo prarastų perteklių ir
lygiai kaip dabar dievobaimingi turtingieji turi vargo,
nenorėdami pasivesti ir pasirodyti vertais dalyvavimo
Kristaus Karalystėje, taip ir tuomet turtuoliai, įpratę
prabangiai gyventi, turės vargo kol išmoks drausmės, ly-
giai kaip ir tie, kurie pirmiau buvo sunkiais prityrimais
mokinamai paklusnumo.

Neišvengiamas sulyginimas bendruomenės, kokį atliks
rūstybės dienos anarkija, turės būti priimtas, ir laikui
bėgant, (vienai anksčiau, kiti vėliau) visi pripažins meilės
viespatavimo naudingumą. Prityrimai parodys, kad
einant Dievo patvarkymu visi, kurie norės, bus palai-
minti ir bus tikrai laimingi, ir žengs "aukštyr" šventumo
vieskeliu, vedančiu i garbingą žmoginį tobulumą (i Dievo
paveikslą) ir i amžiną gyvenimą. (Iza. 35:8) Šiandien
abelnai manoma, kad jei dabartinės įmonės būtų išmin-
tingai ir sistematiškai naudojamos ir jei visi dirbtų kas
visiems naudinga, tai nebereikėtų dirbti daugiau kai 3
valandas per dieną. Ir dangaus Karalystei vadovaujant
žmogaus pasiliuosavimas nuo sunkaus darbo nebebus do-
riniai nei kūniškai pažeidingas, kuomet vis aplinkui tyko-
ja piktas ir pagundos ir tik laukia progos pasinaudoti pa-
vėldėtomis žmogaus silpnybėmis.

Bus daugiau

Myli tiesą literatūros gausite veltui. Rašykite:
P. Bačinskas, 16 Burlington St., Holland Park, Qld. 4121

PAVERGTŲ TAUTŲ KOMITETE

Pavergtų Tautų Komitetas po demonstracijų dar turi du parengimus:

Rugpjūčio 2 d., sekmadienį, Pavergtų Tautų mišios Channel 9 Sydneyje, bus transliuojamos nuo 10.30 val. ryto. Mišiose gieda lietuvių chorą "Daina" vad. B. Kiverio, vargonuoja Dr. R. Zakarevičius, Mišias laiko kun. Bacs, koncelebrantai kun. P. Butkus ir kun. E. Černaj.

Skaitymus iš lietuvių bendruomenės jaunimo atliks Loreta Šarkauskaitė, Elenutė Žukauskaitė ir Garry Siutz.

Pavergtų Tautų vakaras įvyks Lietuvių Klube rugpjūčio 8 d., šeštadienį, pradžia 7.30 val. Programoje "Sūkurio" dainininkės ir tarptautinio masto exotiška šokėja. Kviečiami visi jauni ir vyresni į šį tarptautinį vakarą.

A. Kramilius
Pavergtų Tautų Komiteto vardu

NEWCASTELIO APYLINKĖS VISUOTINIS SUSIRINKIMAS

Liepos 26 d., sekmadienį, tuoj po lietuviškų pamaldų 11 val. ryto, šv. Lauryno bažnyčios parapijos patalpose, Broadmeadow Rd., Broadmeadow, įvyks visuotinis Newcastle Apylinkės susirinkimas.

Darbotvarkė:

Susirinkimo atidarymas. Susirinkimo pirmininko rinkimas. Praeito susirinkimo protokolo skaitymas. Valdybos pirmininko pranešimas. Iždininko pranešimas. Revizijos pranešimas. Diskusijų būrelio pranešimas. Bibliotekos vedėjos pranešimas. Pranešimas atstovo iš Krašto Tarybos suvažiavimo. Klausimai ir diskusijos dėl pranešimų. Naujos Valdybos rinkimai. Naujos Revizijos Komisijos rinkimai. Klausimai ir sumanymai. Susirinkimo uždarymas.

Maloniai kviečiame visus Newcastle apylinkės lietuvius skaitlingai dalyvauti šiame mums visiems svarbiame susirinkime.

Newcastle Apylinkės Valdyba

Po sėkmingų Joninių Sydneyje Liet. Klube taut. šokių grupė S ŪKURYS žada vėl pasirodyti tame pačiame Syd. Liet. Klube su šokiais ir dainomis rugpjūčio 2 d., sekmadienį, 3 val. Tautiečiai prašomi ateiti ir kitus paraginti.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ KLUBE

16-18 East Terrace Bankstown Tel. 7081414

Sekm., liepos 26 d., 3.30 val. p.p.

Mielus Sydneyje Liet. Klubo narius kviečiame į neeilinę Klubo gyvasties šventę —

Naujų patalpų atidarymą

Pašventinus patalpas jas oficialiai atidarys Bankstowno miesto burmistras ald. R.C. McCormack.

Šioje šventėje matysime lietuvišką

programą, būsite svetingai pavaišinti. Bilietų kaina įskaitant gėrimus \$ 12 asmeniui. Bilietų užsakai priimami iki liepos 22 dienos.

Melb. Apylinkės Valdyboje

MELB. APYL. VALDYBA PRANEŠA

Neseniai mus lankė Čikagos taut. šokių ansamblis Grandis. Jie išbuvo Melbourne visą savaitę, visi privačiai apsistoję, globojami vaišingų melburniečių.

Po sėkmingo koncerto birželio 28 d., į kurį atsilan-

kė apie 650 žmonių, visiems ansamblio nariams ir jų globėjams atsidėkojimo - atsisveikinimo vakarienė, kurioje dalyvaujant apie 120 žmonių padėkota visiems, suteikusiems nakvynę ir taip pat pavežiojusiems svečius bei kitokiu būdu prisidėjusiems juos globojant. Valdyba ir p. I. Smieliauskienė pasikeitė dovanomis. Vakariene suruošė apyl. valdybos narė p. M. Sodaitienė, kuri šiuo metu yra ligoninėje po operacijos. Valdyba dar sykį dėkoja visiems, kurie prisidėjo prie sėkmingo ansamblio viešėjimo Melbourne.

— * —

Maloniai kviečiame visus melburniečius gausiai dalyvauti Pavergtų Tautų eklektinėse pamaldose St. Patrick's katedroje liepos 26 d., sekmadienį, 3 val. Prašome organizacijas dalyvauti su vėliavomis, uniformuotais, moterys tautiniais drabužiais. Prie katedros renkamės 2.30 val.

Nepraleiskime progos pa-

Atitaisant daliną M.P. Nr. 25 teksto pakeitimą, būtina patikslinti, kad ne keli asmenys, bet pats vienas N. Butkūnas nuosavomis knygomis yra ištėgęs prieškomunistinę ramovėnų sekciją.

Biblioteka ir skaitykla atidarys šeštadieniais 1-4 val., sekmadieniais 1.30 - 4 val., kitu laiku - pagal susitarimą tel. 329 0297.

J. Mikštas
bibliotekos vedėjas

Daug sužinosi skaitydamas Mūsų Pastogę!

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.
P.O. Box 550
Bankstown, N.S.W., 2200

Redaktorius V. Kazokas
Redakcijos Patariamoji Komisija: V. Bukevičius, A. Dudaitis, I. Jonaitis, A. Reisgys, V. Patašius.
Redakcijos adresas: 13 Percy St. Bankstown, N.S.W. 2200
Tel. 709 8395
Administracijos adresas: P.O. Box 550
Bankstown, N.S.W. 2200
Administracijos tel. 649 9062

Prenumerata:
Australijoje metams \$ 20
Užsienyje paprastu paštu \$ 24
Oro paštu į N. Zelandiją \$ 35
Oro paštu kitur \$ 50
Atskiro nr. kaina 50 centų

Redakcija rašinius taisyti ir skelbti savo nuomonę. Už skelbimų turinį neatsakoma.

MELBOURNO LIET. BIBLIOTEKA

Albinas Pocius kartotekos medžiaga aprūpino A. Krauso Vardo Šaltinių Biblioteką. Aukų \$ 10 M.L. Bučeliai, \$ 5 Z. Raudys; po \$ 4 - L.K. Bartaškai, I. Ariene; \$ 2 P. Jokūbaitis. Aukų knygomis ir žurnalų bei laikraščių komplektais R.V. Aničiai, J. Kulys, J.M.Š. Be šių mūsų bibliotekos rėmėjų Melbourne lietuviškai knygos tiktų sunkokai verstis, todėl visiems aukotojams reiškiamas nuoširdus lietuviška padėka.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame p.p. O. Jakutienei, A. Reimerienei, A. Baltrūnienai, V. Morkūnienai, B. Gaidelienei, V. Vaitiekūnienai, V. Ališauskams, Lipčiams, J. Kaplūnui už paaukotus Joninių Baliui vertingus fantus loterijai. Jūsų auka ir supratimas padėti kilniam reikalui varge patekusiems mūsų tautiečiams, esantiems institucijose. Dar kartą nuoširdus ačiū.
Soc. Globos Moterų Draugija Melbourne

PADĖKA

Tautinių šokių grupei Sūkuriai ir jo vadovei p. M. Cox, visiems, kurie savo menu, darbu ir organizaciniais gabumais atėjo klubui į talką suruošiant Joninių Vakara, sakome nuoširdų ačiū, ačiū, ačiū!

Sydney Liet. Klubo Valdyba

DĖMESIO!

Melbourn Dainos Sambūris kviečia visus iš arti ir toli į

KAUKIŲ BALIŲ

liepos 25 d. Melbourne Lietuvių Namuose!

Programoje: naujos Sambūrio dainos

Sambūrio jaunimo ansamblis, vad. D. Levickienės

Turtinga loterija, nuotaikinga muzika, puiki vakariene

Ateikite su kaukėmis ir be kaukių. Atėję nesigailėsite!

Pradžia 7 val.

Bilietus platina V. Žiogas, tel. 458 1102 arba savaitgaliais Lietuvių Namuose tel. 328 1560

Melbourn Dainos Sambūrio Valdyba

SYDNEJAUS LIETUVIŲ

KLUBE

KLUBO ATIDARYMO IŠKILMĖS

Sydneyje Liet. Klubo naujo pastato atidarymo iškilmės, kaip anksčiau buvo skelbta, įvyks liepos 26 d., sekmadienį, 4 val. Programa įvyks, kaip buvo skelbta peritame M.P. numery.

Visos atidarymo iškilmės bus televizijos 0/28 stoties filmuojamos. Tai gal pirmą kartą per T.V. bus parodyta mūsų liaudies menas, choras, tautiniai šokiai ir paskleista platesnė informacija apie Lietuvą ir lietuvius Australijoje.

Ta proga ruošiamas platesnė tautodailės paroda. Programos dalyviai daugumoje dalyvaus tautiniais drabužiais. Tad kviečiame ir

visus, kas gali ir turi, į iškilmės ateiti vilkint tautiniais rūbais.

Kurie neturės galimybės dalyvauti atidaryme, galės tautodailės parodą apžiūrėti šeštadienį, nuo 2 val. Visi, kurie dalyvaus atidaryme sekmadienį, prašomi parodą apžiūrėti ligi 3.30 val., kad vėlesnis apžiūrėjimas netrukdytų numatytos programos.

Atidarymo dieną įėjimas į klubą tik su bilietais, kurių kaina \$ 12 asmeniui įskaitant gėrimus ir valgi. Bilietus prašome įsigyti ligi liepos 24 d. Vėliau bilietai nebus parduodami.

Bilietai gaunami klube pas klubo vedėją. Dėl informacijų teirautis tel. 708 1414 arba pas klubo valdybos narius.

Syd. Liet. Klubo Valdyba